

vergadering **C212**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 27 april 2023

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opvolging van de inschrijvingsplicht van sociale huurders door VDAB – 2181 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het neutraliseren van de gewestgrens in het begrip 'passende dienstbetrekking' – 2222 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het tanende succes van STEM – 2246 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de VDAB-campagne om niet-actieven naar de arbeidsmarkt toe te leiden – 2312 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inspanningen van VDAB om niet-beroepsactieven te bereiken – 2351 (2022-2023)	14
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kritische analyse van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen van het jaarrapport 'Vlaamse opleidingsincentives. Schooljaar 2021-2022' – 2331 (2022-2023)	20
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse werkgelegenheidsconferentie – 2343 (2022-2023)	23
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2004-2019 van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen – 2344 (2022-2023)	26
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van langdurig zieken – 2350 (2022-2023)	29

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de opvolging van de inschrijvingsplicht van sociale huurders door VDAB – 2181 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Deze eerste vraag om uitleg van de dag gaat over de opvolging van de inschrijvingsplicht voor sociale huurders. Sinds 1 januari zijn huurders van een sociale woning in Vlaanderen verplicht om zich in te schrijven bij VDAB. Voor alle duidelijkheid, wij vinden dat een heel goede en terechte zaak. Dat is een kwestie van principe: voor wat, hoort wat. Als je van de overheid steun vraagt in de vorm van een sociale woning, moet je er ook echt wel alles aan doen om ook bij te dragen aan onze samenleving, en de meest rechtstreekse vorm van bijdragen is ervoor zorgen dat je werkt. Principieel is dat dus een goede zaak, uiteraard ook vanuit de idee dat als mensen aan het werk gaan, ze misschien wel de mogelijkheid zullen krijgen om door te stromen naar de reguliere woningmarkt, waardoor mensen die het echt nodig hebben, ook meer kans maken. We kennen de lange wachtlijsten, maar ik zal de discussie van de commissie Wonen hier niet openen.

Dit is dus in ieder geval een goede zaak, maar blijkbaar is niet iedereen daarvan overtuigd, want er is een communicatie geweest van de socialistische vakbond ABVV, die ronduit pleit voor de afschaffing van deze maatregel, omdat er een negatieve koppeling tussen wonen en werken wordt gemaakt, het slecht bestuur zou zijn en er een aantal onduidelijkheden zouden zijn over de inschrijvingsmodaliteiten, meer bepaald voor de groepen die een vrijstelling van deze maatregel kunnen krijgen. Kortom, men loopt daar echt niet warm voor deze maatregel.

Ook voor VDAB heeft deze maatregel natuurlijk gevolgen, tenminste als het de arbeidsbemiddelingsdienst menens is – en daar twijfel ik niet aan – om van deze verplichte inschrijving ook een opportuniteit te maken om werkloze mensen die in een sociale woning wonen, toe te leiden naar een job.

Minister, hoe schat u de inschrijvingsplicht van huurders van sociale woningen bij VDAB in? En vooral, hoe staat u tegenover de oproep van het ABVV om deze maatregel terug te draaien?

Welke afspraken hebt u gemaakt met uw collega van Wonen om te voorkomen dat de inschrijvingsplicht een louter administratieve formaliteit zou zijn?

Welke gevolgen heeft de inschrijvingsverplichting voor VDAB op het vlak van personeelsinzet en workload? Is daar al een zicht op? Welke concrete aanpak zal VDAB hanteren om de sociale huurders actief te begeleiden naar een job? Zoals gezegd, ik denk dat het niet de bedoeling is dat die inschrijving iets louter administratiefs is. Daar moet ook iets mee gebeuren.

Zal er concreet worden gecontroleerd of sociale huurders die ingeschreven zijn bij VDAB, ook daadwerkelijk werkbereid zijn? Dat past natuurlijk ook bij de vraag dat men daar echt iets mee zou doen.

Dan heb ik nog enkele vragen naar cijfers. Is er al duidelijk hoeveel sociale huurders zich hebben ingeschreven en hoeveel dat nog niet hebben gedaan? Hoeveel zitten er al in een trajectbegeleiding? Zijn er misschien zelfs al die zijn doorgestroomd naar een job? Dat zou toch heel mooi zijn.

Ten slotte, zal er vanuit VDAB, natuurlijk in samenspraak met de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's), een actie worden opgezet om sociale huurders die

hun verplichting nog niet zijn nagekomen, alsnog aan te porren om zich in te schrijven?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, u vraagt me naar mijn inschatting wat de inschrijvingsplicht bij VDAB voor sociale huurders betreft. Ik juich uiteraard alle maatregelen toe die er vandaag toe leiden dat VDAB mensen uit de grote groep niet-beroepsactieven toegeleid krijgt, als het ware op een presenteerblaadje krijgt. Dat is belangrijk om de werkzaamheidsgraad op te krikken richting de magische grens van 80 procent, die o zo belangrijk is om ons welvaartsmodel in stand te houden. Dit is dus uiteraard een extra kans. Ik ben er dus absoluut geen voorstander van om de maatregel terug te draaien.

Het gaat over een maatregel in uitvoering van het woonbeleid. De minister van Wonen koppelt aan het recht op een sociale woning de plicht om zich in te schrijven bij VDAB. Wonen staat dus in voor de controle daarvan. Vanuit VDAB gaan we aan de slag met deze mensen. Het is een groep die we extra kunnen mobiliseren en, zoals al gezegd, het is een opportuniteit om moeilijker bereikbare doelgroepen toch in contact te brengen met de arbeidsmarkt. In het verplichten van de sociale huurders, vanuit dit statuut, tot deelname aan trajecten is niet voorzien in de regelgeving van Wonen. Degenen onder hen die niet uitkeringsgerechtigd zijn, zijn dus ook niet verplicht tot arbeidsbeschikbaarheid. De bedoeling is om nu eerst te zien hoe het in de praktijk zal werken – dit loopt nog maar enkele maanden – en wat er nodig zal zijn om die mensen te mobiliseren en te enthousiasmeren voor een job of een traject. Ik herhaal het: ik vind het een kans voor VDAB om mensen die zij niet of moeilijker spontaan bereiken, ook via partners, via deze weg extra te kunnen bereiken en daarmee aan de slag te gaan in functie van de vele vacatures in Vlaanderen.

Wat uw vraag betreft over de impact van de inschrijvingsverplichting op het vlak van personeelsinzet en workload: het is op dit ogenblik nog wat vroeg om daar al uitspraken over te kunnen doen. De regelgeving is, zoals u weet, pas op 1 januari van dit jaar gestart. Wat we wel zien, is de impact op de basisdienstverlening van VDAB, op de servicelijn. De verdere impact zal afhankelijk zijn van de mate waarin de inschrijving zich effectief doorzet in het afnemen van concrete dienstverlening. Dat zal ook afhangen van de bereidheid van sociale huurders om een traject aan te vatten en het engagement vol te houden. Ik ben er alvast voorstander van dat VDAB daar voluit mee aan de slag gaat, en dat zullen ze ook doen. Anders dan bij werkzoekenden met een uitkering zal die doelgroep uiteraard nog moeten worden gemotiveerd om die eerste stappen naar werk te zetten. Dat weten we. We kunnen ervan uitgaan dat het in dezen gaat over mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Het is dus niet onlogisch om ervan uit te gaan dat de trajecten met die groep intensiever en tijdsintensiever zullen of kunnen zijn. Dat weten we uiteraard ook uit ervaring.

U vraagt verder ook naar de aanpak van VDAB om sociale huurders te begeleiden naar een job. De sociale huurder heeft recht op de volledige dienstverlening die VDAB aanbiedt: zowel digitale informatie als digitale dienstverlening, maar ook intensieve bemiddeling, ondersteuning bij het wegwerken van drempels naar werk, opleiding en gespecialiseerde dienstverlening. Het totale aanbod van VDAB komt dus ook voor hen in het vizier.

Ik verwijs in dat verband ook naar het project 'Instroommodel voor niet-beroepsactieven', dat later vandaag nog aan bod komt in een vraag om uitleg. Het is wel zo dat de intensieve analyse die reeds uitgevoerd is voor bepaalde doelgroepen, namelijk voor de leefloongerechtigden en de langdurig zieken, niet werd uitgevoerd voor de doelgroep van de sociale huurders. Dat komt ook nog aan bod.

Je kunt je wel de vraag stellen of een afzonderlijke klantenreis noodzakelijk is, want dé sociale huurder bestaat niet. Wie in een sociale woning woont, is mogelijk ook een leefloongerechtigde of een arbeidsongeschikte of is reeds gekend bij VDAB omdat het iemand is met een werkloosheidsuitkering. De oefening die al is uitgevoerd, blijft ook voor die groep nuttig. Dat wil dus zeggen dat VDAB nu in eerste instantie inzet op de communicatie van en naar de doelgroep en hen aanspoort om stappen naar werk te zetten.

Wie ondanks de inspanningen van VDAB geen werkloosheidsuitkering ontvangt, maar wel werkonwillig blijft als sociale huurder, kan momenteel geen sanctie krijgen van VDAB, maar VDAB moet wel in staat zijn om de verantwoordelijke, in dit geval het sociale verhuurkantoor of de sociale huisvestingsmaatschappij, daarvan op de hoogte te brengen, zodat men daar verder mee aan de slag kan.

Voor vragen met betrekking tot de doelgroep – hoeveel sociale huurders zich moeten inschrijven bij VDAB en dat reeds gedaan hebben – verwijs ik door naar collega Diependaele. We hebben wel nood aan een geaggregeerde dataset met de sociale huurders die gevat worden door die inschrijvingsverplichting, maar die is er op dit ogenblik dus nog niet. We zoeken ondertussen met de diensten van collega Diependaele naar een tussenoplossing. Uiteraard kan het verhuurkantoor of de sociale huisvestingsmaatschappij verifiëren of iemand ingeschreven is bij VDAB. Daarvoor werd dus ook een nieuwe toepassing ontwikkeld.

Sociale huurders zijn op dit moment dus nog niet af te zonderen als een aparte doelgroep in de databank. Bovendien vormen sociale huurders ook een heterogene groep, waaronder zich bijvoorbeeld ook leefloongerechtigden, uitkeringsgerechtigde werklozen en zieken en dergelijke kunnen bevinden. Ze zijn momenteel dus ook niet eenduidig te identificeren in de databanken van VDAB. Om die reden kunnen er nu dus nog geen resultaten opgeleverd worden over de doorstroom van die groep naar werk.

De verplichting voor de sociale huurder wordt opgelegd vanuit de regelgeving Wonen. Ik denk dat dat duidelijk is. Enkel zij kennen die doelgroep en kunnen bijgevolg ook een doelgerichte infocampagne voeren om sociale huurders die zich nog niet in regel hebben gesteld, alsnog aan te moedigen om zich in te schrijven.

VDAB heeft uiteraard wel actief meegewerkt aan de startcommunicatie voor de sociale huurders, samen met de diensten van collega Diependaele, namelijk de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en het Agentschap Wonen-Vlaanderen. Zo is er door VDAB ook een bijlage beschikbaar gesteld, die samen met de modelbrief met info over de verplichting aan de sociale huurder kon worden bezorgd door de sociale verhuurder. Op die manier weet elke sociale huurder onmiddellijk wat VDAB kan betekenen voor zijn of haar traject naar werk. Bovendien werd ook een specifieke landingspagina voor sociale huurders gecreëerd. Zo is de relevante info laagdrempelig en snel beschikbaar voor elke sociale huurder.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik begrijp dat het allemaal misschien nog iets te vroeg is, maar ondertussen zijn we toch al enkele maanden verder. Ik moet zeggen dat het antwoord mij wel een beetje ongerust maakt. Zoals ik al gezegd heb, is mijn hoofdbekommernis dat het geen administratieve formaliteit mag zijn: je bent ingeschreven, en daarmee is het afgevinkt en gedaan. Ik heb het gevoel dat we daar wel naartoe aan het gaan zijn. Ik hoop daarom echt dat u samen met uw collega van Wonen erover waakt dat het dat niet wordt, maar dat men wel degelijk meer en extra inspanningen doet.

Als het mensen zijn die een leefloon of een werkloosheidsuitkering krijgen, mag ik zeker hopen dat men daar effectief meer achter zit, tenzij het natuurlijk mensen zijn die gepensioneerd zijn. Ik vermoed dat men die selectie wel maakt. Maar ik

hoop dat als het gaat over mensen die geen uitkering krijgen en niet actief zijn, en daardoor een laag inkomen hebben en daardoor recht hebben op een sociale woning, men er ook effectief alles aan doet om die mensen duidelijk te maken dat wij eigenlijk voor een stuk van hen verwachten dat ze aan het werk gaan, omdat zij toch vanuit de overheid weliswaar geen uitkering krijgen, maar wel een sociale woning. Ik denk dat we daar toch meer op moeten inzetten.

Ik heb op basis van uw antwoorden toch het gevoel dat VDAB daar zo niet over denkt op dit moment. Oké, er is geen sanctie voorzien, maar het is niet omdat men geen sanctie voorziet, dat men niet effectief extra inspanningen zou kunnen doen om er toch een succes van te maken. Ik ben dus wel wat ongerust, minister, en ik hoop echt dat u dat goed opvolgt en goed bewaakt dat dit geen slag in het water wordt en men gewoon zegt: "Ze zijn ingeschreven. Het is afgevinkt, het is in orde." Want dat is natuurlijk niet het doel van die maatregel.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik wil kort tussenkomen.

Wat ik vooral heb onthouden van het schrijven van het ABVV, is de manier van werken en de uitrol. Ik denk dat we de discussie hierover al hebben gehad in de commissie. Minister, ik moet eerlijk zeggen dat u toen, naar mijn aanvoelen, meer voluntarisme toonde om te kijken hoe we er op een andere manier mee konden omgaan. Ik herinner uw woorden: u zei dat het inderdaad een doelgroep is waar VDAB minder vertrouwd mee is, en waarvoor VDAB toch wel specifiek moet kijken hoe ze dat kunnen ondervangen. U zegt dat er een landingspagina is voorzien waar alle informatie op staat. Ik ben bestuurder van de sociale huisvestingsmaatschappij in Mechelen; wie denkt dat je mensen die in een sociale woning wonen, helpt met een landingspagina op een website, en door een brief te sturen ... Met alle respect, maar dat grenst aan het wereldvreemde.

Vanuit Vooruit zijn wij absoluut vragende partij om het activeringsbeleid, ook voor mensen die in een sociale woning wonen, op een efficiënte, goede en doordachte manier te voeren, en die mensen dus te helpen om werk te vinden. Er is een voorstel gedaan of VDAB een roadtour zou doen, en binnen die huisvestingsmaatschappij zou zitten om daar de mensen te helpen. Dat was het tweede probleem. Vandaag komen de vragen en klachten bij de medewerkers van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Dat zijn geen arbeidsbemiddelaars, dat zijn geen jobcoaches, dat zijn mensen die onze sociale huurders kennen, maar niet dezelfde kennis van de arbeidsmarkt hebben als de experts ter zake.

Dit is naar mijn gevoel weer een maatregel waarmee sommigen zich op de borst kunnen kloppen, maar ik vraag mij af of die wel echt werkt. Krijgen we mensen daarmee aan de slag? Kunnen we mensen daarmee helpen? Creëren we voor sommigen geen onnodige paniek? Collega Ongena verwees er daarnet ook naar dat er categorieën zijn die hier vrijgesteld van zijn. Vandaag is er, naar mijn gevoel, bij de sociale huisvestingsmaatschappijen, bij de werkzoekenden en bij de mensen die in een sociale woning wonen, toch wel een redelijk grote onduidelijkheid.

Mijn oproep aan u is om samen met uw collega-minister van Wonen aan de slag te gaan om ervoor te zorgen dat er een aangepast begeleidingstraject is dat op maat, hands-on en betrokken is voor alle bewoners van sociale huisvesting, zodat we mensen die kunnen en willen werken, kunnen oriënteren naar de jobs waar ze naar op zoek zijn.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): 'Kort' is een relatief begrip, maar het was wel een zeer terechte tussenkomst van de heer Verbeurgt.

Minister, ik wil mij aansluiten bij de vraag van Collega Ongena en de opmerkingen van collega Verbeurgt. Ik herinner mij een periode wanneer een landingspagina het antwoord op alles was. Als we mensen wilden bereiken, als we wilden zorgen dat men alle informatie kon vinden, dan maakten we een landingspagina. Als je betrokken was bij een vrijwilligersorganisatie, betrokken was op het werk, bij een school, of wat dan ook, dan was een landingspagina het antwoord op alle problemen. Maar we zagen dat er zelden antwoorden werden gegeven door zulke pagina's. Ik wil niet zeggen dat het wereldvreemd is, maar het is volgens mij zeker geen antwoord op de bezorgdheden die er nu zijn.

Er is een keuze gemaakt om sociale huurders verplicht bij VDAB te laten inschrijven, maar de bezorgdheden van de sociale partners over de onduidelijkheid, over wat er is afgeklopt, of die lijst wel klopt, of dat wel transparant is en of ze die wel kunnen krijgen, gaan al langer mee. Als je wilt dat er iets op een efficiënte manier gebeurt – en daar gaan we allemaal van uit, los van de ideologische keuzes die gemaakt worden – zorg er dan voor dat het efficiënt en goed gebeurt. Zeker als we de druk die er nu al op VDAB is, in het achterhoofd houden, denk ik dat we er op dit moment niet zijn.

Is er overleg geweest met de sociale partners om heel duidelijk toe te lichten wat die uitzonderingen zijn? Gaat u onderzoeken op welke manier je dat efficiënter kunt doen, of zegt u dat die landingspagina er nu is, en dat het, wat jullie betreft, nu gewoon afwachten, zien wat er gebeurt en uitrollen is? Kortom, ik blijf voor een stuk op mijn honger zitten. Ik denk dat er meer moet gebeuren. Welke stappen gaat u daarin ondernemen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ik herhaal heel graag mijn inleidende woorden. Voor mij is dit absoluut een kans, een grote opportuniteit voor VDAB om met die mensen aan de slag te gaan. De grote uitdaging bij VDAB is vandaag net die niet-beroepsactieve mensen bereiken. Het is historisch logisch dat zij werken met diegenen die zich verplicht inschrijven als werkzoekende. Vandaag krijgen zij hier de kans om aan de slag te gaan met niet-beroepsactieve mensen.

Uiteraard is het logisch dat, nadat die maatregel drie à vier maanden in werking is, hier vragen over worden gesteld. Ik was daar in die zin ook op voorbereid. Ik heb aan VDAB ook heel duidelijk de vraag en de boodschap gegeven dat ik wil dat daar heel specifiek rond gewerkt wordt. Ik heb gezegd dat dit voor hen een kans is, een die ze met beide handen moeten grijpen. Er is nog heel wat werk in die afstemming met Wonen, zoveel is ook duidelijk. Vandaag is die verplichting ingeschreven, niet meer of minder dan dat. Maar dit is wat mij betreft voor VDAB een kans om met die mensen aan de slag te gaan.

Dat is wat mij betreft inderdaad ook veel meer dan een landingspagina. De sociale huisvestingsmaatschappijen zijn voor mij partners in werk. Ik geloof heel sterk in lokale ecosystemen van werk, waarbij alle relevante partners – lokaal, regionaal – die een rol van betekenis kunnen spelen in het toeleiden van mensen naar werk, daar hun verantwoordelijkheid in opnemen. VDAB, in samenspraak met de lokale besturen, is daar de regisseur, die de sociale huisvestingsmaatschappijen rond de tafel moet brengen. Maar dat dat een nieuwe relatie is tussen die twee, zoveel is duidelijk. En het is ook duidelijk dat daar nog veel werk op de plank ligt.

Ik neem alle suggesties, opmerkingen en zorgen mee die hier gebracht zijn. Want ik deel absoluut de mening dat dit een kans is voor VDAB om niet-beroepsactieve mensen toe te leiden naar werk.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik sluit me helemaal aan bij uw woorden, minister. Als we naar die 80 procent willen gaan, weten we dat we ook een hele groep niet-actieven naar de arbeidsmarkt zullen moeten begeleiden. Zoals u zelf zegt worden ze nu op een dienblaadje aangeboden. Het is dan ook aan VDAB om ze van dat dienblaadje af te halen en er effectief iets mee te gaan doen.

Ik maak me echt wel wat ongerust door wat ik op het terrein en vandaag hoor. Men weet blijkbaar nog niet goed wat de impact is, men is het nog aan het bekijken. De enige concrete actie zijn een modelbrief en een landingspagina. We gaan dit verder opvolgen, en u zult dat ongetwijfeld ook wel doen als minister. Ik denk echt dat het nodig is dat er betere afspraken komen, heldere afspraken. Natuurlijk verwijst het ABVV naar onduidelijkheden, om daaruit meteen de conclusie 'Weg met die handel' te trekken. Die conclusie mogen we niet trekken, denk ik. We moeten net het omgekeerde kiezen, namelijk ervoor zorgen dat het efficiënt is en dat het resultaat oplevert.

We gaan dat zeker verder blijven opvolgen, en ik reken ook op u, minister, dat u daar, samen met uw collega van Wonen, echt een succesverhaal van maakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het neutraliseren van de gewestgrens in het begrip 'passende dienstbetrekking'
– 2222 (2022-2023)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Mijn vraag gaat over interregionale mobiliteit. Dat is een klassieker die regelmatig terugkomt in deze commissie.

Zoals jullie allemaal ongetwijfeld uit het hoofd weten, is het zo dat artikelen 22 tot en met 32 quater van het ministerieel besluit van 26 november 1991 over de werkloosheidsreglementering meer duiding geven over het begrip 'passende dienstbetrekking'. Concreet gaat het over de criteria van de maximale afstand en reistijd, die moeten worden gerespecteerd bij het aanbieden van een job aan werkzoekenden. Nog concreter gaat het dan over een actieradius van 60 kilometer vanaf de woonplaats of een reistijd die per dag niet langer dan vier uur – dus twee uur heen en twee uur terug – bedraagt. We kennen die criteria, want ze zijn al lang in voege.

Er is echter een probleem. Die criteria stoppen aan de gewestgrenzen. Het was tot nu toe niet mogelijk om op basis van die artikelen iemand te verplichten om al is het maar 10 kilometer te reizen wanneer er een gewestgrens binnen die 10 kilometer ligt. Dan kun je niet verplichten om daar aan het werk te gaan of een job te gaan zoeken. Er komt een einde aan die gewestgrensstop. Men heeft op federaal niveau in het kader van de aanpassing van de federale begroting beslist om de gewestgrenzen niet meer in rekening te nemen. Je moet dus gewoon naar die vier uur en die 60 kilometer kijken. Tant pis als er een gewestgrens tussen ligt, je zult daar toch moeten gaan werken of een job zoeken.

Daarnaast werd ook de procedure voor de opvolging van het zoekgedrag aangepast. Zo zal er worden overgegaan tot een schriftelijke procedure indien de werkloze twee keer gewettigd afwezig is op een gepland evaluatiegesprek op het werkloosheidsbureau. De werkloze krijgt dan drie weken tijd om alsnog te reageren en als hij dat niet doet, kan hij gesanctioneerd worden. Men zegt ook heel duidelijk dat gewesten of regio's dit strenger kunnen toepassen als ze dat willen.

De wettelijke basis is dus gelegd voor het aanschrijven van de activering inzake een passende dienstbetrekking en de handhaving.

Minister, heeft of zal VDAB gevolg geven aan deze nieuwe bepaling en dus ook Vlaamse werkzoekenden naar vacatures in het Waalse Gewest of het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest sturen indien die voldoen aan de criteria op het vlak van afstand en reisduur?

Welke concrete impact zal deze maatregel hebben op de activering van Vlaamse werkzoekenden en in hoeverre verschilt dit met de reeds gangbare praktijk?

Heeft of zal VDAB met de Service Public Wallon de l'Emploi et de la Formation Professionnelle (Forem) en Actiris contact hebben naar aanleiding van deze wijziging van de toepassing van het begrip passende dienstbetrekking?

Zo ja, is het duidelijk dat de Forem en Actiris zich ten volle inschrijven in de bepaling dat de gewestgrens niet langer meer geldt als grens om hun werkzoekenden vacatures aan te bieden?

Welke impact zal deze nieuwe bepaling hebben op de samenwerkingsovereenkomsten? Moeten die nu aangepast worden of gaat men op een andere manier een aanpassing doen?

Welke concrete gevolgen zal de andere verstrenging hebben die voorziet dat werklozen die twee keer gewettigd afwezig zijn een schriftelijke uitleg moeten geven? Zal dat iets veranderen aan de praktijk die vandaag al geldt?

Overweegt VDAB in te gaan op de mogelijkheid om een strengere toepassing binnen Vlaanderen te voorzien?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Uit de toelichting van de vraagstelling leid ik ook af dat deze federale afspraak nog in regelgeving dient te worden omgezet. Ik heb vernomen dat dit vanaf 2024 zijn ingang zou vinden. Aangezien dit impact heeft op onze regionale werking, ga ik ervan uit dat men vanuit het principe van de federale loyaliteit ook eerst in overleg zal gaan met ons en onze administratie alvorens men deze afspraken effectief in regelgeving omzet. Hetzelfde geldt voor Actiris en de Forem.

VDAB blijft dus werken zoals men dit vandaag doet volgens de principes voor de verplaatsingsduur en afwezigheid van huis. Als niet-passend wordt beschouwd als de verplaatsing heen en terug meer dan vier uur bedraagt. Voor 50-plussers is dat meer dan twee uur. Daarnaast mag de duur van de afwezigheid van huis niet meer dan twaalf uur bedragen. Voor de 50-plussers is dat tien uur.

Indien de afstand van huis tot de tewerkstellingsplaats minder is dan 60 kilometer, wordt er geen rekening gehouden met deze afwezigheidsduur en verplaatsingsduur. Deze criteria worden ook toegepast voor werkaanbiedingen binnen België.

Naast de afstand en verplaatsingsduur, wordt er onder andere ook rekening gehouden met de geschiktheid, competenties en vaardigheden van de werkzoekende voor het passend werkaanbod.

Dat is de regelgeving zoals ze nu is.

Op zich zie ik dus wel heil in een dergelijke maatregel om Waalse werkzoekenden naar de Vlaamse arbeidsmarkt toe te leiden. Uiteraard moeten we ook rekening houden met bepaalde randvoorwaarden. We stellen daarbij de klassieke drempels vast, zoals het openbaar vervoer.

Ik zie dit dus als een opportuniteit om de behoeften op onze krappe arbeidsmarkt te lenigen. We volgen dat zeker verder op.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik was misschien wat te snel met de vraag maar ik stel ze liever te snel en te vroeg dan te laat.

Het moet nog omgezet worden. Wacht nu niet tot 1 januari 2024 om te gaan kijken hoe we dat gaan doen. We weten dat die regelgeving eraan komt. De principes zijn goedgekeurd. Ik denk dat dit een heel belangrijke maatregel is of kan zijn om effectief aan die interregionale mobiliteit iets te doen. We weten dat er ook meer nodig is. De samenwerkingsakkoorden zijn belangrijk maar ook handhaving en sanctionering zijn dat. Dat aspect is natuurlijk het sluitstuk. Het is een goede zaak dat men die afstandsregels aanpast en dat men zegt dat de gewestgrens geen muur meer is. De muur wordt afgebroken, men moet ook in andere gewesten naar een job zoeken. Maar als de handhaving niet volgt, als er geen uitwisseling is over hoe werkzoekenden al dan niet voldoende inspanningen leveren en er ook geen afspraken worden gemaakt over hoe de bevoegde andere instantie effectief een sanctie oplegt, dan vrees ik dat het allemaal dode letter blijft.

Nogmaals, gebruik deze periode om dat nu al allemaal goed voor te bereiden om niet hetzelfde voor te hebben als met het verhaal van de sociale huurders. Dat is al sinds 1 januari bezig maar men moet er eigenlijk nog volop mee beginnen. Doe nu al het nodige om dat in kaart te brengen en voor te bereiden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijn vriend Tom Ongena heeft het zeer goed geschetst. *(Opmerkingen)*

Nee, ik mag zeggen 'mijn vriend'. Hij heeft het uitstekend geschetst.

Dit is zeer belangrijke materie. We hebben hier, op basis van de conceptnota van onze achtbare voorzitter collega Bothuyne, een hoorzitting gehad over interregionale arbeidsmobiliteit met Actiris, Forem en VDAB. Dat was niet in deze zaal, het was in de Jan Van Eyckzaal. Ik moet zeggen dat ik nu wel compleet, maar dan ook compleet in de war ben. Want ik heb toen de vraag gesteld of zij vandaag al de hefboom hebben om, als ze iemand gewestoverschrijdend een job aanbieden en die komt daarvoor in aanmerking, die persoon te sanctioneren als die daar niet op zou ingaan. Zij hebben toen 'ja' geantwoord. Ik begrijp dus niet zo goed wat dan nu het verschil zou zijn met de wetgeving. Want zoals ik het begrijp zal dat in de hervorming die vriend Ongena heeft toegelicht, voortaan passend zijn. Maar toen zeiden ze ook al dat het zo zou zijn. Ik zou willen weten wat effectief het verschil is, of waren zij toen fout in hun antwoord?

Het volgende choqueeerde mij ook. Ik vroeg aan Forem, Actiris en VDAB of ze cijfers hebben, bijvoorbeeld bij Actiris over het aantal Brusselaars aan wie zij een passende job hebben voorgesteld die daar niet zijn op ingegaan en of zij dan werden gesanctioneerd. De mensen van Actiris hebben toen geantwoord dat ze een holistisch beleid hanteren en dat ze dat niet zomaar op basis van één vacature waar iemand niet op ingaat, doen. Zij hanteren een holistische aanpak, dus vrij vertaald komt dat erop neer dat ze dat totaal niet monitoren en wellicht stelt het ook niet zoveel voor. Het trekt op niets. Dat vond ik alleszins een probleem.

Ik vind wel, minister, dat in de samenwerkingsakkoorden die VDAB aangaat met Actiris en Forem naar aanleiding van die nieuwe regelgeving, minstens moet worden opgenomen dat aan VDAB feedback moet worden gegeven over aan hoeveel mensen passende betrekkingen worden voorgesteld, en als ze er niet op ingaan,

wat dan de sanctie is. We moeten dat monitoren, zodat we dat weten. Met alle respect, ik krijg het op mijn heupen van het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) dat in West-Vlaanderen constant aan ons zit te zeggen dat we voor meer arbeidsmigratie moeten gaan, meer mensen van buiten Europa binnenhalen voor onze laaggeschoolde jobs. En als ik dan in Mons of Doornik rondrijd en ik zie daar dat er duizenden jonge gasten werkloos thuis zitten met een uitkering, dan vraag ik me af waarom we buiten Europa moeten gaan kijken. Laat ons effectief Forem en Actiris die mensen laten aansturen. En dat gebeurt niet, dat wordt niet gemonitord, dat trekt op niets. Ik vraag om in de voorbereiding serieus rekening te houden met monitoring en dat op te nemen in de samenwerking met Forem en Actiris en anders, minister, stel ik voor om die samenwerkingen gewoon stop te zetten en niet meer met Forem en Actiris samen te werken. Want anders blijft dat gewoon dode letter.

U hebt niet geantwoord, denk ik, op de tweede grote vraag van vriend Ongena, namelijk het verhaal van het zoekgedrag en de wetgeving die toelaat om daar nauwer op te gaan controleren. Dat gaat over de eerste en de tweede keer dat ze wettelijk afwezig mogen zijn en de schriftelijke procedure. Dat interesseert mij ook.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega. Ik denk dat we niet moeten wachten om het voor te bereiden op Vlaamse niveau. We zullen inderdaad ook de federale collega's vragen om er zo snel mogelijk mee aan de slag te gaan. Wat betreft het sanctioneren kunnen we natuurlijk vanuit VDAB, diegenen die er geen gevolg aan geven en die niet naar Wallonië willen gaan in het kader van die passende dienstbetrekking, opvolgen en sanctioneren. Maar andersom niet. We kunnen niet iemand die van Forem naar hier komt vragen om hem te straffen in het kader van de samenwerkingsovereenkomst. VDAB kan die voor hen niet straffen.

Axel Ronse (N-VA): Sorry, het is juist dat Forem daarvoor bevoegd is, maar als je een samenwerkingsovereenkomst sluit kun je minstens eisen dat er transparantie is en dat Forem ...

Minister Jo Brouns: Absoluut, dat is deel van die samenwerkingsovereenkomst. Dat is wat wij vragen, dat is het maximale wat we kunnen doen. Elk gewest sanctioneert op zijn eigen territorium en grondgebied. Akkoord dat we vragen om informatie uit te wisselen en dit proberen op te nemen in die samenwerkingsovereenkomst, maar ik geef u al mee dat uit de gesprekken die ik al gehad heb met de collega's blijkt dat dit een zeer gevoelig punt is. Collega Clarinval en anderen zijn daar ook heel duidelijk in, ze weten dat we daar anders naar kijken. De cijfers zijn sprekend als je gaat kijken naar het sanctioneringsbeleid en het verschil tussen de gewesten. Wat dat betreft volg ik u. We doen wat we kunnen, we doen wat binnen onze mogelijkheden ligt en het is een item binnen de samenwerkingsovereenkomst, maar elk grondgebied zijn verantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Men doet nu een belangrijke aanpassing, men neemt een belangrijke drempel weg en men scheidt heel veel duidelijkheid. Een gewestgrens telt namelijk niet meer mee. Als je binnen die passende dienstbetrekking valt, zul je daar inspanningen voor moeten leveren. Maar het is natuurlijk niet voldoende om die definitie aan te passen als er voor de rest weinig mee gebeurt.

We zijn afhankelijk van Actiris en Forem, maar we hebben zelf ook een belangrijke opdracht. VDAB moet dit goed voorbereiden, met Actiris en Forem. Misschien dat u, minister, met uw collega's van de andere gewesten, daar eens over moet samenzitten. Hoe gaan we dit concreet realiseren? Hoe gaan we ervoor zorgen dat

dit geen gewone aanpassing aan een definitie is, maar men effectief op het terrein ook resultaat boekt? Handhaving en sanctionering, ik heb het in het verleden ook al gezegd en collega Ronse heeft het ook terecht aangehaald, is daar een noodzakelijk sluitstuk van. Als een Waalse werkzoekende, gestuurd door Forem, naar VDAB komt en VDAB steekt daar heel veel moeite en tijd in om hem naar een Vlaamse vacature in West-Vlaanderen of waar dan ook te begeleiden, maar als puntje bij paaltje komt en de Waalse werkzoekende zegt uiteindelijk dat je de boom in kunt, dan moet die Waalse werkzoekende daarvoor gesanctioneerd worden. Uiteindelijk wordt hij wel betaald door federaal sociaalzekerheidsgeld.

Gebruik nu deze aanpassing, minister, u zult toch moeten samenzitten en de samenwerkingsovereenkomst moeten aanpassen als gevolg van deze nieuwe definitie. Leg het op tafel, minister. Ik weet dat u afhankelijk bent van de andere twee, maar ik denk dat we dat punt echt grondig moeten maken, anders kunnen we definities blijven aanpassen die dode letter blijven en dat zou echt niet mogen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het tanende succes van STEM – 2246 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Onze bedrijven in alle sectoren hebben nood aan afgestudeerden met een STEM-profiel (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Door de technologische ontwikkelingen en de digitalisering verandert onze arbeidsmarkt. STEM-competenties worden beschouwd als de competenties van de toekomst. Wie zijn positie op de arbeidsmarkt wil versterken, kan zich maar beter die STEM-competenties eigen maken.

Ondanks de promotie en populariteit van de STEM-richtingen stellen we echter vast dat alsmaar minder leerlingen kiezen voor wetenschappen, techniek, technologie en wiskunde. Het aandeel leerlingen in het secundair onderwijs dat in het vijfde jaar kiest voor een STEM-richting, daalt. Slechts 42 procent van de leerlingen kiest voor deze richting. Bij meisjes gaat het over minder dan een op de drie, bij jongens over 60 procent. Daardoor worden de verschillende initiatieven om jongeren toch te stimuleren om voor een STEM-richting te kiezen, in vraag gesteld.

Ook voor ondernemingen zorgt die dalende populariteit van STEM voor problemen. Zij moeten meer en meer naar buitenlandse werknemers kijken om STEM-profielen te vinden en die vacatures ingevuld te krijgen. De Vlaamse Regering is zich bewust van de urgentie, en daarom werd ook die STEM-agenda 2030 opgesteld. Dat is een tienjarig plan.

Minister, hoe evalueert u die recente cijfers over STEM? Hoe worden die resultaten meegenomen voor het evalueren en het bijsturen van de STEM-agenda 2030? Welke initiatieven zult u daarvoor nemen?

Hoe worden werklozen en werknemers gestimuleerd om STEM-competenties te verwerven? Lonen die inspanningen voor u, minister?

Welke inspanningen kunnen ondernemingen doen om net meer jongeren aan te sporen om te kiezen voor een STEM-richting? Welk initiatief zult u daarvoor nemen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik stel samen met u vast dat de cijfers van doorstroom naar STEM-opleidingen niet in de goede richting gaan voor de laatste graad secundair onderwijs. Daarom werd in de STEM-agenda 2030 gefocust op de noodzaak van STEM voor de transities als digitalisering en vergroening, om zo leerlingen aan te zetten om voor STEM te kiezen. De maatschappelijke relevantie van STEM onderstrepen is immers een bewezen succesformule.

Het is daarnaast voor mij ook belangrijk om niet enkel te focussen op de specialisten maar ook te benadrukken dat in ieder beroep en opleiding in het algemeen meer aan STEM-vaardigheden zal moeten worden gewerkt in deze digitale en sterk technologische maatschappij. Het zuivere onderscheid STEM-opleiding versus niet-STEM-opleiding wordt daarmee minder belangrijk en we hoeven ons daar ook niet blind op te staren. De STEM-agenda wil immers sterk inzetten op STEM-competenties in alle opleidingen en alle beroepen.

Desalniettemin neem ik deze cijfers uiteraard wel heel ernstig. In het kader van de STEM-agenda wordt de in- en doorstroom ook van heel nabij gemonitord. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid. De opvolging en uitwerking van de STEM-agenda gebeurt samen met de adviesraden: de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) en het STEM-platform. Het tussentijds rapport dat dit jaar zal worden opgesteld, gebeurt samen met deze partners en hierbij wordt bekeken waar er nieuwe of bijkomende initiatieven moeten worden genomen. Ik neem alvast het initiatief om de middelen via VLAIO voor STEM in de vrije tijd te versterken, zodat we meer partnerschappen en STEM-academies mogelijk kunnen maken in de verschillende lokale besturen. Dat gaat om een stijging van het jaarlijks budget van 2,5 miljoen euro naar 3 miljoen euro.

Daarnaast wordt er momenteel ook gewerkt aan een vooronderzoek in verband met de uitbouw van een STEM-onderzoeksagenda, en vanuit de verschillende betrokken beleidsdomeinen blijven we ook aan de bestaande initiatieven schaven door bijvoorbeeld STEM in de vrijetijdsacties niet enkel op de kinderen uit de lagere school maar ook op de plus-14-jarigen in te zetten. Dat is specifiek voor een groep die nu lijkt af te haken of moeilijker te bereiken valt. Ook de FTI-beurzen (Flanders Technology & Innovation) bieden hier een opportuniteit.

Ook ondernemingen kunnen mee jongeren verleiden tot het volgen van een STEM-opleiding of kunnen de schoonheid van een STEM-loopbaan tonen. Dit kan bijvoorbeeld via STEM voor de klas, van een organisatie als Vlaamse Jonge Ondernemingen (Vlajo), via het inzetten op duale leerpaden, via dual lesgeven of via hun deelname aan STEM-academies.

Het signaal vanuit de bedrijfswereld, in het bijzonder binnen het Industrieforum, is evenwel dat ze door de bomen het bos niet altijd meer zien. Daarom heb ik ook gevraagd aan VLAIO om op basis van de noden van de sectoren een aanspreekpunt voor bedrijven voor STEM-acties op te zetten. De voorbereidingen bij VLAIO om hiervoor een kwaliteitsvolle dienstverlening op te zetten lopen op dit ogenblik.

De STEM-competenties zijn natuurlijk een belangrijke troef in onze technologische samenleving. Ze verhogen ook de kansen op tewerkstelling. VDAB leidt werkzoekenden naar een STEM-opleiding toe als blijkt dat belangrijke vaardigheden ontbreken. Een bijzondere focus ligt op het toeleiden van werkzoekenden naar knelpuntberoepen. Voor die knelpuntopleidingen voorzie ik dit jaar en volgend jaar in een groeipad van 5 miljoen euro.

Natuurlijk benadrukken we hier ook het belang van levenslang leren. Het Vlaamse opleidingsverlof (VOF), het opleidingskrediet en de opleidingscheques zijn ook belangrijke instrumenten die daarvoor kunnen worden ingezet, en ook om STEM-competenties actueel te houden.

Daarnaast zijn er tal van ondersteuningsmogelijkheden voor werknemers om hen breed te helpen bij levenslang leren. Ook zorgt de kmo-portefeuille voor een financiële steun als een ondernemer de competenties wil versterken. Ik maak momenteel dan ook werk van een leer- en loopbaanrekening die deze opleidingsincentives nog beter wil ontsluiten ten aanzien van de Vlaamse werknemer. Daarnaast werd recent ook de competentiecheck gelanceerd voor werknemers en maak ik ook werk van een competentiecheck voor ondernemingen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik ben blij dat u de urgentie onderstreept en dat er heel wat in de steigers staat en er heel wat initiatieven genomen worden om op die verschillende pistes te werken en ervoor te zorgen dat Vlaanderen die STEM-competenties ook heeft. Ik denk dat jongeren aansporen om voor STEM-richtingen en -opleidingen te kiezen, gemakkelijker zou gaan dan kinderen, want kinderen kiezen vaak ook wel de gemakkelijkste weg en zijn ook niet bezig met hun toekomstperspectief. Dat is ook een element dat we moeten meenemen. En ik heb in uw antwoord gehoord dat u ook gaat focussen op die kinderen.

Het succes van de STEM-richtingen is ook afhankelijk van de motivatie. We moeten net al die tools aanreiken om toch voor die STEM-richtingen en -competenties te kiezen. We moeten doelen stellen, zorgen voor een stimulerende omgeving, zorgen voor uitdagingen, maar er ook voor zorgen dat die verwezenlijkingen beloofd worden.

Het is misschien vrij abstract, maar ik denk dat we gewoon werk moeten maken van een zeer stimulerend en prikkelend STEM-ecosysteem, als ik het zo mag zeggen, voor studenten, werklozen en werknemers. We moeten vooral 'out of the box' denken en zo blijven doorgaan. Ik ben dan ook vooral benieuwd naar het tussentijdse rapport dat u zonet aankondigde. In het najaar zal ik daar dus waarschijnlijk nog een bijkomende vraag om uitleg over stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de VDAB-campagne om niet-actieven naar de arbeidsmarkt toe te leiden – 2312 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de inspanningen van VDAB om niet-beroepsactieven te bereiken – 2351 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, we hebben gelezen dat VDAB start met een langverwachte 'outreaching' campagne om niet-beroepsactieven, zoals thuiswerkende ouders, aan te moedigen om opnieuw of voor het eerst te gaan werken. De baseline van de campagne is "Wow, wat je allemaal kan met VDAB!". Ik zou zowaar enthousiast worden. VDAB wil met begeleiding en opleiding persoonlijke vaardigheden omzetten in een job. Met de campagne geeft VDAB invulling aan de bekommernis om naar een werkzaamheidsgraad van 80 procent te gaan.

De focus van de campagne ligt blijkbaar op jongeren, 50-plussers, mensen die willen re-integreren naar werk en mensen die ervoor kozen om een zorgtaak op zich te nemen. VDAB wijst erop dat uit een eigen peiling bij mensen die thuis zijn

voor zorgtaken, blijkt dat 28 procent in de toekomst aan de slag wil. Welzijn, ook financieel, is een belangrijke motivator. Ook het wegvallen van de zorgtaak is een belangrijke stap naar een herintrede op de arbeidsmarkt.

Minister, kunt u wat meer toelichting geven bij de precieze opzet en de concrete uitrol van de campagne, over de looptijd en de kostprijs? Heeft VDAB aan deze campagne ook een concreet plan van aanpak gekoppeld, dat ervoor zorgt dat mensen die zich laten verleiden door de campagne, effectief worden opgevolgd en toegeleid naar een bemiddelingstraject? Heeft dit een impact op de personeelsinzet door VDAB? Koppelt VDAB daar ook concrete kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) aan per beoogde doelgroep van deze campagne om echt wel een bepaald aantal niet-actieven toe te leiden naar een job?

Bij de doelgroepen valt het op dat er niet expliciet wordt ingezet op SWT'ers (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag), die toch het statuut 'aangepast beschikbaar' genieten. Waarom wordt die doelgroep niet mee opgenomen in het actieterrain van de campagne?

Mensen sensibiliseren is belangrijk, maar hen daadwerkelijk over de streep trekken is vaak moeilijk. Zeker bij bepaalde doelgroepen, zoals kortgeschoolde vrouwen met een migratieachtergrond, zal de inzet van extra sociale organisaties of lokale besturen noodzakelijk zijn. In welke plaats voorziet VDAB voor deze partners bij de uitrol van de outreachende acties?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Ongena, dank u wel dat u de vraag al zo helder hebt gesteld. Ik bouw daar uiteraard op voort.

De campagne is ons bekend. De baseline is bijna even goed als die van de toekan van die andere campagne. Hoe was dat weer? Dat ging over het zoeken van een witte raaf en een toekan. Ik vond die campagne een beetje betuttelend, alsof werkgevers dat vandaag al niet in cv's of opleidingen bekijken. Deze campagne is anders, heeft een zeer originele slogan. We hebben daar ook een aantal vragen over.

Minister, wat zijn de verwachtingen van de campagne? Hoe staat die ten aanzien van alle inspanningen die al bestaan om niet-beroepsactieven te bereiken?

Wat zijn de resultaten van het project van het instroommodel voor niet-beroepsactieven? Hoe verloopt de samenwerking tussen VDAB en de partners? Bij een eerdere vraag werd aangegeven dat de neuzen in dezelfde richting staan, maar dat er werk is om de communicatie te stroomlijnen en IT-systemen nog beter op elkaar af te stemmen. Hoe worden al die knelpunten weggewerkt? Ik hoor bepaalde spelers immers soms zeggen dat het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII), het OCMW, de tenderpartner en VDAB elk een profiel hebben van mensen, zodat die uiteindelijk in vier, vijf of zes databases zitten. Ik denk dat wij hier het 'Guinness Book of Records' kunnen halen inzake mensen die in verschillende databases zitten om dezelfde reden, met allemaal vormen van opvolging en dit en dat. Wordt daar ook een beetje aan gewerkt?

Bovendien hoor ik over campagnes soms het volgende van bepaalde spelers die mensen toeleiden. Je hebt dan mensen die komen naar een 'matchmaking event', twaalf, vijftien bedrijven – ik zeg maar iets – die warm zijn gemaakt voor het openstellen van vacatures voor VDAB-kansengroepen. Dan komen alle tenderpartners, en dan heeft VDAB meestal het record: VDAB komt met meer bemiddelaars naar zo'n event dan hij kandidaten meeheeft, terwijl alle andere spelers vaak meer kandidaten dan bemiddelaars meehebben. Maar goed, dit geheel terzijde, als anekdote.

Wat is de stand van zaken inzake de 'customer journey' – ik vind dat een fantastisch woord – en een klantgericht end-to-endtraject om niet-beroepsactieven te bereiken en te overtuigen om opnieuw te kiezen voor een betaalde baan?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ongena en collega Ronse, ik antwoord graag eerst op jullie vragen over de nieuwe Wow-campagne van VDAB. Wow, ja, niet woke. Neen, dat zul je uit mijn mond niet horen, doe maar gewoon. *(Opmerkingen van Axel Ronse en Stijn De Roo)*

Ik zeg altijd dat er geen 'wokeje' aan de lucht is.

Ik stel vast dat jullie deze campagne al hebben gezien en er heel enthousiast over zijn, wat positief is. 'Wow, wat je allemaal kan met VDAB!' is de nieuwe campagne-lijn en die laat iedereen ontdekken wat mensen allemaal in hun mars hebben. VDAB wil met begeleiding en opleiding die vaardigheden omzetten in een job.

De campagne is sinds 17 april te zien op Eén, VTM en Play 4. De radiospotjes zijn te horen op MNM, Radio2, Joe FM, Nostalgie en Q-Music. Een tweede golf van de campagne volgt in juni en een derde in september 2023. Ook in het straatbeeld en op sociale media is de campagne te zien.

De campagne kost in totaal iets meer dan 2 miljoen euro, exclusief btw. Hieronder vallen zowel de kosten van de strategische voorbereiding en de creatieve uitwerking door een extern communicatiebureau, als de betaalde campagnes op de eigen socialmediakanalen, alsook de aankoop van mediaruimte op tv en radio, in printmedia en op affiches in het straatbeeld.

Door de campagne breed te voeren, wil VDAB zoveel mogelijk mensen bereiken, zeker mensen die momenteel nog niet actief op zoek zijn naar een job. Iedereen heeft bepaalde vaardigheden, en die kun je inzetten om aan de slag te gaan. Dat is de centrale gedachte van de campagne die VDAB nu lanceert. Net daarom focust VDAB ook op verschillende doelgroepen, namelijk op de neet-jongeren (not in education, employment or training), de bijna-60-plussers, waardoor in principe ook SWT'ers worden gevat, de mensen die willen re-integreren naar werk na ziekte en de mensen die ervoor kozen om een zorgtaak op te nemen.

Wie interesse heeft, wordt toegeleid naar de website om zich te informeren, te oriënteren – bijvoorbeeld via de competentiecheck –, te inspireren of om bijkomende dienstverlening aan te vragen. Van hieruit vertrekt de reguliere werking van VDAB.

Een verwachte impact op de inzet van VDAB-collega's is niet gekwantificeerd, maar gelet op het feit dat VDAB sowieso al de opdracht heeft om dienstverlening aan te bieden aan deze groep, is VDAB wél voorbereid om extra inschrijvingen op te vangen.

VDAB heeft aan deze campagne KPI's gekoppeld en opgedeeld in drie niveaus. Men gaat ten eerste na wat de perceptie is over deze campagne, wat het bereik is en dergelijke meer. Ten tweede wil men weten wat het gedrag is van de doelgroepen. VDAB monitort daarom bijvoorbeeld het klikgedrag op onlineadvertenties, het zoekgedrag in Google en op de website, het aantal uitgevoerde competentiechecks en het aantal contacten met de servicelijn. Ten derde zal VDAB meten of de doelgroepen daadwerkelijk voldoende werden bereikt. VDAB zal ook nagaan in welke mate mensen zich de campagne herinneren en de boodschappen hebben begrepen.

Uiteraard is de kous niet af door in te zetten op een communicatiecampagne. Je hebt ze nodig als middel en als instrument om mensen te bereiken. Het is een

flankerende maatregel, naast onze activerings- en bereikstrategieën. Alle inspanningen die VDAB en de vele partners leveren om mensen persoonlijk en out-reachend te bereiken mogen zeker niet wegvallen. Integendeel!

Morgen wordt er bijvoorbeeld door de Vlaamse Regering een conceptnota besproken over de verplichte inschrijving van leefloongerechtigden bij VDAB en het flankerend beleid dat daartegenover moet worden gesteld. Hiermee versterkt VDAB zijn samenwerking met de lokale besturen. Ook naar aanloop van de werkgelegenheidsconferentie op 13 juni bevestig ik het belang van het lokale ecosysteem om niet-beroepsactieven te bereiken en te activeren. We hebben het hier vandaag ook over de inschrijving van de sociale huurders en de activering van de langdurig zieken. Dat blijven groepen die we op maat moeten blijven behandelen.

Collega Ronse, ik vind het ook niet onlogisch dat u bijkomende vragen stelt over de stand van zaken van het instroommodel voor niet-beroepsactieven. Wie reclame maakt voor zijn winkel, moet er uiteraard voor zorgen dat de winkel ook in orde is en iedereen zich welkom voelt en op maat geholpen wordt. Dat was de doelstelling van het project, namelijk een grondige analyse uitvoeren van hoe verschillende niet-beroepsactieven instromen bij VDAB en dat proces optimaliseren waar nodig.

Een aantal sleutelvragen om de instroomprocessen in kaart te brengen waren hoe een niet-beroepsactieive tot bij VDAB komt. Is dat rechtstreeks of hebben we daarvoor vooral de partners nodig? Hoe gebeurt de communicatie tussen VDAB, partner en klant? Welke obstakels ervaren de partijen?

VDAB heeft de customer journey of 'de klantreis' van drie grote strategische blokken uitgewerkt. Zo ging VDAB na hoe de klant wordt bereikt, hoe hij wordt ontvangen en hoe hij wordt geactiveerd bij VDAB. Dat gebeurde reeds voor de leefloongerechtigden. VDAB zat hiervoor samen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG), een delegatie van OCMW-medewerkers en de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ). Er werd een data-uitwisselingsmodel uitgetekend dat tegemoetkomt aan de noden van elke partij. Dezelfde oefening werd deels uitgevoerd voor arbeidsongeschikten, met een delegatie van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV), de mutualiteiten en VDAB.

VDAB en de meewerkende partners trokken verschillende belangrijke conclusies. Er is nood aan een contactstrategie die ook de niet-beroepsactieive klantengroepen omvat. Er zijn regionale verschillen. Niet-beroepsactieven worden vandaag vaak doorverwezen naar intensieve dienstverlening, terwijl niet alle niet-beroepsactieven nood hebben aan die dienstverlening.

Niettegenstaande deze conclusies, stel ik vast, collega Ronse, dat de output en de oplossingen die uit deze analyses komen, in hun volledigheid maar zeer langzaam geïmplementeerd zullen worden. De inspanningen die zijn geleverd, zullen dus gefaseerd bijdragen tot het verlagen van de instap naar de dienstverlening van VDAB en een vlottere toegang tot de arbeidsmarkt met zich meebrengen.

Op korte termijn heeft VDAB een aantal ambities vooropgesteld die inzetten op de inschrijving en de vervolgstappen van de niet-werkende werkzoekende. Het is de bedoeling om deze werkzoekende proactiever te benaderen: eerst via communicatie waarin wordt uitgelegd wat VDAB kan betekenen, zoals de communicatie die nu loopt, vervolgens via contactname door de servicelijn of de regionale bemiddelaar. Het gesprek zal gericht zijn op de meerwaarde die VDAB of werk kan hebben voor de werkzoekende en is er volledig op gericht om samen, in consensus, te bepalen welke de mogelijke volgende stappen zijn.

Op lange termijn is het de bedoeling om structureel meer data uit te wisselen met de institutionele partners over bijvoorbeeld leefloongerechtigden en arbeidsongeschikten en om deze data te kunnen combineren met data waarover VDAB

reeds beschikt. Zowel op juridisch als op technisch vlak moet dit nog verder uitgediept worden. Hierbij is het van belang om de principes in het kader van rechtmatigheid en minimale gegevensverwerking steeds te toetsen aan de gevraagde uitwisseling.

VDAB is reeds gestart met de optimalisatie van zijn IT-onderbouw om ervoor te zorgen dat in de toekomst koppelingen met datastromen, het capteren en visualiseren van die data en het interageren met institutionele partners, efficiënter en effectiever kan verlopen. Deze architecturale optimalisatie zorgt ervoor dat er in de toekomst veel minder ontwikkeltijd zal nodig zijn om dan het nieuwe data-uitwisselingsmodel te implementeren.

Dat wil dus zeggen: nog even geduld voor deze resultaten. Maar, dat neemt niet weg dat VDAB nu reeds inspanningen levert om de verschillende doelgroepen op een juiste manier in te schrijven en te begeleiden richting werk.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister, voor de antwoorden.

Ik heb begrepen dat, wat betreft de KPI's, men KPI's heeft opgesteld, maar dat gaat dan vooral over de communicatiecampagne-KPI's: hoeveel click bites zijn er en zo verder. Mijn vraag ging eerder over het feit of VDAB zelf een KPI gesteld heeft, bijvoorbeeld over hoeveel nieuwe actieven men binnen het jaar aan de slag wil krijgen. Ik denk dat dit cruciaal is.

Voor alle duidelijkheid, het is een goede zaak dat men de campagne doet. Het is cruciaal. Alleen, als men zo'n campagne doet – ik weet niet of het te laat is en of men eraan gedacht heeft – is het belangrijk dat men ook de andere partners betreft die men nodig heeft om die doelgroep te bereiken: lokale besturen, vzw's die een groter en lokaal netwerk hebben en gemakkelijker toegang hebben tot de doelgroep die we voor ogen hebben. Het was misschien beter geweest om ze meteen mee te nemen in de campagne en dat men daar ook afspraken rond had gemaakt. Het zou niet alleen een campagne van VDAB van 20 vierkante meter en advertenties op sociale media mogen zijn, men heeft die netwerken nodig en men moet ze meenemen van bij het begin. Uiteindelijk moeten we toch vooral die mensen proberen te bereiken. Dus is mijn eerste vraag of men daar nog aan denkt. Als het niet is gebeurd, kan men dit misschien toch eens goed bekijken?

En ten tweede wil ik doorvragen over de verdere aanpak. Je hebt nu de campagne, maar stel dat er massaal veel niet-actieven de campagne zien en naar VDAB gaan, hoe gaat VDAB daar dan mee om? Is er al een soort opleiding voor bemiddelaars voor iemand die geen uitkering krijgt? Moet er voor de niet-actieven een iets andere aanpak komen, of zegt men dat het een standaard aanpak is die men ook bij werkzoekenden doet? Is er al iets gebeurd qua nieuwe opleiding of is er een aanpassing gebeurd? Gaat men ook vacatures aanbieden? Wat is een sollicitatieopdracht voor iemand die niet eens verplicht is om dat te doen? VDAB gaat daar veel tijd en energie in steken, maar wat als op het einde van de rit de niet-actieve zegt: "Dank u wel, maar ik doe er niets mee", gaat men daar dan een soort afsprakenkader met de betrokkene voor maken?

Tot slot, wat is de rol van de uitzendsector hierin? Gaat men die er ook bij betrekken? Kunt u daar iets meer informatie over geven?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ook van mijn kant heb ik, puur op basis van gezond West-Vlaams boerenverstand, een aantal vragen.

Collega Ongena heeft er daarnet ook naar verwezen dat wij absoluut niet geïnteresseerd zijn in hoeveel berichten er op Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn komen, en hoeveel clicks daarop komen. Wij zijn er enkel in geïnteresseerd hoeveel mensen die vandaag geen werkloosheidsuitkering ontvangen dankzij die campagne terug aan de slag gaan. Zo simpel is het. Dat is het enige wat ons interesseert. We vragen bij VDAB dus niet alweer naar al die procesindicatoren en KPI's. Het is de uitstroom die telt.

Als we het hebben over mensen die op pensioen zijn opnieuw aan de slag te krijgen, dan heb ik ook een vrij simpele bedenking. Zorg er via Vivaldi eens voor dat die mensen – wanneer ze 45 jaar gewerkt en bijgedragen hebben – tenminste niet meer in een hogere inkomstenschijf terechtkomen als ze moeten beginnen te werken. Ik ben blij dat collega Ongena die opmerking heeft gemaakt, maar erken ook de rol van private spelers die daar vandaag al succesvol mee bezig zijn. Het begint met VDAB die niet kopieert wat private spelers vandaag al doen.

Over huisvrouwen of -mannen die thuis zijn en voor de kinderen zorgen of het huishouden doen, pleziert het mij om te lezen dat een derde daarvan bereid zou zijn om te gaan werken. Ik denk dat je moet werken met je lokale besturen, veel meer dan een grote marketingcampagne te voeren. De lokale besturen hebben daar contact mee via de scholen, het oudercontact, noem maar op. Probeer dat via slimme samenwerkingen via die organisaties te doen, en ze daarnaartoe te leiden. Het liefst gebeurt dat niet via een hele procedure waarbij ze zich moeten inschrijven bij VDAB en de hele bataclan, maar dat ze letterlijk in contact komen met interessante werkgevers.

Weet je wat er eigenlijk zou moeten gebeuren? Dat we een open database creëren van alle mensen die geen uitkering hebben, maar wel willen werken en hun privacygegevens bewust willen vrijgeven. Laat de markt die mensen contacteren, laat de markt aanbiedingen doen aan die mensen, en dat zal allemaal wel werken.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega's, ik sluit mij daar graag bij aan.

Wat mij betreft is er maar één focus. Ik had dinsdagmiddag het geluk om een vijfhonderdtal VDAB'ers te mogen toespreken. Het was de beleidsdag in het mooie Limburg. Ik heb daar twee zaken gezegd waarvan ik vind dat ze zich erop moeten focussen. Het eerste was de niet-beroepsactieve bevolking, de 800.000 Vlamingen die we vandaag niet bereiken. Dat is een nieuwe grote vijver waar VDAB meer dan ooit uit zal moeten vissen. Als ik vanaf dag één spreek over het uitbreken van VDAB, en dat ze daar meer hun focus op moeten leggen, dan voel ik dat daar een soort omwenteling nodig is. Ze hebben vandaag zeer veel partners op het publiek-private terrein die in die outreachende aanpak de mensen letterlijk en figuurlijk op straat aanspreken en vastklampen om ze naar werk toe te leiden. VDAB gaat dan met die mensen aan de slag. Niet op een andere manier, maar op de manier die ze gewoon zijn. Uiteraard is dat op maat van die mensen.

De campagne is dus maar één ding. Ik ben het met u eens, als het over KPI's, het monitoren en de opvolging van wat je doet gaat, dat het dan gaat over wat er uitstroomt. Hoeveel mensen gaan er richting werk geleid kunnen worden? Het is zo dat het aantal niet-beroepsactieven dat vorig jaar naar werk is geleid ongeveer honderdduizend mensen waren, denk ik. Ik wil de cijfers opzoeken en aan jullie bezorgen.

In de eerste twee maanden van 2023 bereikte VDAB meer dan twintigduizend voormalig niet-beroepsactieven om ze richting werk te helpen. Ik vind het inderdaad belangrijk om te weten dat we de omslag gaan maken. We hebben de uitkeringsgerechtigde werklozen, dat is de klassieke doelgroep. Maar daarnaast is

een grote inspanning nodig om met de lokale besturen, en met de lokale eco-systemen, rond werk aan de slag te gaan met heel het project rond 'capacity building'. Dat project is erop geënt om met die lokale spelers en lokale actoren aan de slag te gaan om die groep te bereiken die we vandaag onvoldoende bereiken binnen de categorie van niet-beroepsactieven. Om de mensen effectief naar werk te leiden, is de campagne een hulpmiddel, het is flankerend. We moeten inderdaad kunnen monitoren wat het resultaat is geweest van het aantal mensen dat vanuit een niet-beroepsactieve situatie naar werk is geleid.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik wil heel kort twee hoofdbekommernissen delen.

Werk niet op een eiland, werk volop samen met alle anderen, want vanuit VDAB ga je geen succes boeken – hoeveel campagnes je ook opzet – als je niet van in het begin inzet op die netwerken met lokale besturen.

Ik denk echt dat er werk gemaakt moet worden van een specifieke aanpak voor die groepen. Gewoon de standaardprocedure toepassen zal niet werken, want het is een aparte groep. Ik hoop dus dat men daar ook effectief een duidelijk plan van aanpak heeft om ervoor te zorgen dat men die mensen niet alleen bereikt, maar dat men die ook aan het werk krijgt.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb ook twee hoofdbekommernissen. Ten eerste, werk niet op een eiland. En ten tweede, zorg ervoor dat je diegenen die je bereikt ook effectief aan het werk krijgt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de kritische analyse van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen van het jaarrapport 'Vlaamse opleidingsincentives. Schooljaar 2021-2022' – 2331 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Minister, naar aanleiding van het derde jaarrapport over de hervormde Vlaamse opleidingsincentives heeft de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) een kritische analyse gemaakt. De SERV begint met een positieve evaluatie van een aantal elementen met betrekking tot de hervorming van de opleidingsincentives. Toch stelt men vast dat het nog te vroeg is om voorstellen te formuleren voor een eventuele nieuwe hervorming. In het jaarrapport ontbreken blijkbaar cruciale data om een analyse te maken van het effect van de Vlaamse opleidingsincentives. Door de coronajaren en enkele nieuwe en nog uit te werken initiatieven, zoals het gemeenschappelijke initiatiefrecht, de Vlaamse individuele leer- en loopbaanrekening, de federale 'learning account' en het federale opleidingsrecht van vijf dagen, is het voor de SERV niet mogelijk om een uitgebreide evaluatie te maken.

De SERV geeft aan dat de evaluatierapportering verder moet gaan dan de huidige monitoring. Het rapport moet zo een antwoord bieden op de centrale vraag: zijn de Vlaamse opleidingsincentives in de huidige vorm de juiste mix van instrumenten om meer mensen, zeker diegenen die nog niet deelnemen, te laten participeren aan arbeidsmarktgerichte of loopbaangerichte vorming en opleiding?

Tot slot kijkt de SERV ernaar uit om verder met u in dialoog te gaan om het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Hervorming opleidingsincentives werknemers' verder uit te werken. De SERV verwijst daarbij naar het eerdere advies 'Lerend werken in Vlaanderen'.

Het Partnerschap Levenslang Leren, onder het voorzitterschap van professor Ans De Vos, is een belangrijke schakel voor een vernieuwde impuls aan het levenslang leren en het versterken van de leercultuur in Vlaanderen. Het partnerschap heeft de opdracht om een ambitieus actieplan voor levenslang leren op te stellen.

Minister, wat is uw reactie op het kritische advies van de SERV? Op welke manier wordt rekening gehouden met de opmerkingen en de voorstellen om de evaluatierapportering uit te breiden en doelgerichter te maken?

De SERV verwijst naar de voorstellen in het advies 'Lerend werken in Vlaanderen'. Hoe zult u verder werk maken van die voorstellen en binnen welke timing zult u dat realiseren?

Welke stappen werden de afgelopen maanden gezet in functie van het Partnerschap Levenslang Leren? Wat is de stand van zaken van het actieplan? Welke initiatieven worden nu verder uitgerold?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Claes, ik wil de sociale partners in eerste instantie bedanken voor hun advies. Ik lees daarin een positieve appreciatie over de evolutie van het gebruik en over de hervorming, zoals doorgevoerd in 2018. Inhoudelijk hadden we het daar in januari al uitgebreid over bij uw vorige vraag, die gekoppeld was aan de vraag van collega Ongena.

De sociale partners herhalen daarnaast de conclusies die ikzelf en het Departement Werk en Sociale Economie (DWSE) hebben gemaakt, namelijk dat er nog elementen ontbreken om een volledige beleidsmatige evaluatie te maken van de hervorming.

De verklaring daarvoor is tweeledig. Het digitaliseren van de Vlaamse opleidingsincentives is een proces dat nog steeds loopt. Dat zorgt er momenteel voor dat er onder andere onvoldoende cijfers zijn wat betreft het aantal betaalde dossiers in tegenstelling tot ingediende aanvragen, waarop het rapport gebaseerd is. Een correcte analyse kan enkel gebeuren op basis van betaalde dossiers van meerdere schooljaren, schooljaren die niet gepaard gaan met corona-impact en adaptatieproblemen.

De signalen van eventueel oneigenlijk gebruik worden in 2023 verder onderzocht, net zoals het gebruik van het werkplekleren, de omvang en het profiel van de werknemers en de opleidingen die ervan gebruikmaken. Het resultaat daarvan wordt opgenomen in het volgende jaarrapport, met als vooropgestelde timing maart 2024, alsook een eerste analyse van de betaalde dossiers en het resultaat van de terugbetalingsaanvragen van een eerste schooljaar zonder corona-Invloed.

Daarnaast maken de sociale partners, net zoals in voorgaande jaren, in hun advies ook kenbaar hoe een volgend jaarrapport er voor hen uitziet. We gaven daar in het verleden telkens gehoor aan en zullen dat ook dit jaar opnieuw doen. Ik heb het DWSE de opdracht gegeven om dat verder uit te werken. Dat zal ook voorgelegd worden aan de Vlaamse Opleidingscommissie.

In afwachting van het afronden van het digitaliseringsproces en de analyse over het oneigenlijke gebruik zitten we uiteraard niet stil. Zo zullen er nog voor het zomerreces enkele aanpassingen worden gedaan aan het besluit van de Vlaamse

Regering over het Vlaams opleidingsverlof. Die aanpassingen zijn veeleer van technische aard en moeten leiden tot een optimale werking van het Vlaams opleidingsverlof. Om uitvoering te geven aan het werkgelegenheidsakkoord zal het tijdelijke experiment met het gemeenschappelijke initiatiefrecht binnen het Vlaams opleidingsverlof ook verlengd worden voor het schooljaar 2023-2024. Ook dat zal nog voor de zomer naar de regering gaan, met het oog op een definitieve goedkeuring voor 1 september, zodat het dan ook kan starten.

Wat uw vraag over de verwijzing naar het SERV-advies over lerend werken in Vlaanderen betreft, geef ik eerst en vooral graag mee dat het niet louter gaat over de technische aanpassingen, zoals ook de SERV aangeeft, maar ook over grondigere bijstellingen, zoals een indexering van het werkgeversforfait. Daarvoor moeten we, zoals ook is afgesproken bij de hervorming, eerst een volledige beleidsmatige evaluatie afwachten, iets wat de SERV ook nog niet mogelijk acht op dit moment. Toch geef ik graag iets meer duiding bij elk voorstel waarnaar in het advies wordt verwezen en waar we op dit moment staan.

Wat het aanpakken van de constructiefout in het Vlaams opleidingsverlof betreft waardoor de werkgever de forfaitaire terugbetaling van de loonkosten niet krijgt als de werknemer niet voldoet aan de voorwaarden van het opleidingsverlof: die wordt naar aanleiding van het onderzoek naar het oneigenlijk gebruik in kaart gebracht. Wat de indexering van de werkgeversvergoeding betreft: in plaats van een indexering, wat budgettair niet mogelijk was of is, heb ik op voorstel van de sociale partners via het gemeenschappelijk initiatiefrecht extra middelen ingezet voor meer opleidingen. Dat is dus die verdubbeling van 125 naar 250 uur per jaar.

Wat het melden van de opname van het Vlaams opleidingsverlof aan de werknemer betreft: sinds maart van dit jaar gebeurt het informeren van de werknemers over de beslissing met betrekking tot hun verlofaanvraag via Mijn Burgerprofiel, en via de leer- en loopbaanrekening, zodra die operationeel is. Dat zal voor het tweede kwartaal van dit jaar zijn.

Inzake het automatisch toekennen van het Vlaams opleidingskrediet is de voorlopige conclusie dat dit opleidingskrediet ondanks onder andere een dossiertoeename met 40 procent in de privésector op dit ogenblik met in totaal ongeveer vijfhonderd werknemers een weinig gebruikt instrument is. Het lijkt mij dus nuttiger om samen met de sociale partners een doelmatigere invulling van een financiële incentive voor een fundamentele omscholing te bekijken dan nu beperktere aanpassingen door te voeren waarvan het effect hoogstwaarschijnlijk beperkt blijft en waarbij qua datastromen ook nog heel wat werk moet worden verricht.

Inzake uw slotvraag naar de stand van zaken met betrekking tot het Partnerschap Levenslang Leren verwijs ik ook naar mijn uitgebreide antwoord op uw vraag in de commissievergadering van 16 maart jongstleden. Aan die stand van zaken is nog niet zo veel veranderd. Er staat heel wat in de steigers dat op dit ogenblik wordt voorbereid. Zo loopt bijvoorbeeld momenteel de overheidsopdracht voor een mobiliserend project gericht op acties en initiatieven op het terrein. Het is ook mijn overtuiging dat we de bestaande praktijken, tools en initiatieven veel zichtbaarder moeten maken, dat we alle actoren uit alle hoeken van de samenleving moeten samenbrengen en mobiliseren om het verschil te kunnen blijven maken. Het project zal starten op 1 september.

Ik kan er wel nog aan toevoegen dat we in samenspraak met het Partnerschap Levenslang Leren op het punt staan om nog voor de zomer een nieuwe portaal-website rond levenslang leren te lanceren. De site is opgevat als een knooppunt van info en inspiratie rond levenslang leren in Vlaanderen.

U merkt dat we dus duidelijk versnellen inzake levenslang leren, dat het Europees Jaar van de Vaardigheden, dat loopt van 9 mei van dit jaar tot 8 mei van volgend

jaar, écht een jaar van de vaardigheden zal worden in Vlaanderen, en dat we dat ook willen uitstralen naar de hele Vlaamse samenleving en naar de bedrijfsvloer, die, zoals u weet, wat mij betreft de grootste school van Vlaanderen is en nog meer moet worden, mede dankzij instrumenten zoals de Vlaamse opleidingsincentives.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel voor het heel uitgebreide antwoord en ook voor de duiding. Ik heb heel veel genoteerd. Ik heb een detailvraag in verband met het in gebruik nemen van Mijn Burgerprofiel. Was dat nu in het tweede kwartaal of in het najaar van dit jaar? Zitten we al niet in het tweede kwartaal? (*Opmerkingen van minister Jo Brouns*)

Oké, dat is duidelijk.

We weten ook dat we heel wat uitdagingen hebben qua levenslang leren inzake het versterken van de leercultuur in Vlaanderen. Al sinds het begin van deze legislatuur probeer ik dat elke keer aan te kaarten en daarop te hameren. Er is een brede consensus dat we daarin moeten investeren. Dat weten we allemaal. In de praktijk zien we echter dat de kloof tussen hetgeen we willen en hetgeen we doen even groot blijft. We willen wel veranderen, maar we doen het eigenlijk toch niet. Ik denk dat we elk stapje vooruit dat we kunnen zetten, echt wel moeten zetten, en dat we dat moeten blijven pushen. De belangrijkste les in dit rapport is dat het nog te vroeg is. Dat klopt. We kunnen nog niet oordelen over de constructie die nu nog in de steigers staat, maar ik ben ook een beetje ongeduldig. Ik geef dat ook wel eerlijk toe. Ik zou zeggen: laten we die plannen verder uitwerken. Zorg er ook voor dat er een goede afstemming is met de federale overheid. Ik heb dat in de eerdere commissievergaderingen ook al aangehaald. Zorg ervoor dat het eenvoudig, laagdrempelig en ook aantrekkelijk blijft, een ondersteuningsmodel, zodat we de Vlamingen echt kunnen overtuigen.

Minister, ik ben hoopvol. Laten we zeker die versnelling hoger schakelen. Ik hoor al dat er heel veel in de steigers zit dit jaar en ook komend jaar. Er worden heel veel acties ondernomen. Het is net als dat ondersteuningskader klaar is, dat we de mensen moeten overtuigen. Daar ben ik zeker van. Vergeet ook niet dat het overtuigen van de Vlaming voor levenslang leren ook nog een heel grote uitdaging zal zijn.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ongeduldig zijn is een heel belangrijke eigenschap in de Vlaamse politiek. Het is dus goed dat u ongeduldig bent.

De voorzitter: Ook dat is een competentie die zeer belangrijk is, maar in dit huis breed wordt gedeeld.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse werkgelegenheidsconferentie – 2343 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyné

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijn vraag gaat over de Vlaamse werkgelegenheidsconferentie. Ik wil misschien even terugkeren in de tijd: het begon allemaal met

een interfederale werkgelegenheidsconferentie. Dat was een communistisch festival van minister Dermagne, waar het ene na het andere waanidee werd gelanceerd, recht uit de kelders van de PS. Minister Crevits, die toen nog minister van Werk was, speelde daar een vernederende bijrol. En dat was eigenlijk de allereerste keer dat cd&v zich kritisch uitliet over asymmetrisch beleid. Daarvoor klonk het tegenover de N-VA nog dat men federaal op het vlak van de arbeidsmarkt iets groots had bereikt, de regio's kregen namelijk de kans om eigen accenten te leggen. "U zult zien, uw confederalisme zal niet meer nodig zijn".

Maar na die eerste vernederende interfederale werkgelegenheidsconferentie zei minister Crevits, toen nog op zijn cd&v's, dat ze toch wel wat opmerkingen had, en dat ze zich daar ook niet geheel gemakkelijk bij voelde. Nadien klonk het letterlijk: "Dermagne vernedert ons, hij luistert niet, nougatbollen."

Toen heb ik hier in de commissie aan minister Crevits de suggestie gedaan om zelf een show te organiseren: "Organiseer zelf een eigen Vlaamse werkgelegenheidsconferentie." Dermagne is niet gekomen, maar hij heeft wel een videotje ingestuurd. Dat was zeer mooi, die conferentie. Dat was hier in Brussel, op een fantastische locatie, met heel veel volk. Dat was zeer boeiend.

En wat vernemen wij nu? Op 18 juni – of ik weet niet meer precies wanneer – plant u een nieuwe werkgelegenheidsconferentie. En ik vind het een zeer intelligent thema, namelijk de samenwerking tussen lokale spelers en VDAB, en het wegwerken van drempels om leefloongerechtigden en niet-beroepsactieve personen te activeren. Dat is een zeer sterk thema. Ik ben zeer blij dat er uit iets slechts – die interfederale show – iets goeds is gegroeid, namelijk een slimme Vlaamse werkgelegenheidsconferentie.

Wat is het traject voor die conferentie? Wat is de concrete timing, en wie wordt daarbij betrokken? Zal de voorzitter van de commissie Economie daar ook een rol in spelen?

Wordt er een nieuwe interfederale werkgelegenheidsconferentie georganiseerd, gaan we die show van Dermagne nog eens zien? Hoe wordt Vlaanderen daarbij betrokken, en hebben we al standpunten om daar in te nemen?

Minister, wat zult u doen om steden en de gemeenten die nog niet aangesloten zijn bij een lokale regisseur sociale economie en werk, optimaal te betrekken en te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Bedankt dat u het inderdaad een intelligente keuze vindt om te gaan voor een Vlaamse werkgelegenheidsconferentie, waarbij we meer dan ooit inzetten op die lokale samenwerkingsverbanden. Ik herhaal het nog eens: ik geloof heel sterk in een lokaal ecosysteem Werk, waarbij men alle relevante partners die een rol van betekenis kunnen spelen in het toeleiden naar werk, betreft. Dat is ook een van de belangrijke insteken van deze werkgelegenheidsconferentie, die inderdaad plaatsvindt op 13 juni: 'Samen en lokaal voor werk'.

Tijdens deze conferentie wil ik lokale besturen en lokale actoren inspireren en versterkte samenwerking en netwerking stimuleren door leerrijke en uitdagende voorbeelden in de kijker te zetten. Want zo zijn er tal van in Vlaanderen, en die moeten meer aandacht krijgen, om zo gekopieerd te kunnen worden door anderen. We willen lokale besturen en lokale actoren vooral ook verder erkennen als belangrijke partner in het realiseren van de 80 procent werkzaamheidsgraad, en met hen samen vooruitblikken en een pad uitstippelen voor verdere actie in de toekomst. Ten slotte wil ik ook een extra stimulans geven aan wat er allemaal al

bestaat, een aantal nieuwe initiatieven onder de aandacht brengen en concrete engagementen uitlokken.

Ik bereid de conferentie voor samen met het Departement Werk en Sociale economie, met VDAB, met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). We doen dit via een projectstructuur met een projectteam en een stuurgroep. In de aanloop naar die conferentie voert VDAB momenteel een bevraging uit bij lokale besturen. Ik vond het ook wel belangrijk om dat te doen in die voorbereiding. De uitkomst hiervan nemen we mee als input naar de conferentie. Ik bezoek zelf ook tal van lokale samenwerkingsprojecten. Op die manier krijgen we een goed zicht op wat er leeft op het terrein. Dat is een mooie vertrekbasis voor de gemeenschappelijke visie die momenteel ook ontwikkeld wordt door de VVSG en de SERV.

Mijn federale collega, Minister van Werk Dermagne, plant een werkgelegenheidsconferentie op 18 september 2023 met als thema 'Vrouwen op de Arbeidsmarkt'. Ik verneem dat ik als Vlaams minister van Werk uitgenodigd zal worden om toelichting te geven over ons beleid. We kennen het programma nog niet. We zijn nu vooral met onze eigen werkgelegenheidsconferentie bezig.

Het klopt, collega Ronse, dat nog niet alle steden en gemeenten gevat zijn door de regierol. Met de recente nieuwe oproep, waarvoor ik alle lokale besturen aanschreef, hebben we alvast een aantal blinde vlekken ingevuld, en dit bracht een hogere dekkingsgraad met zich mee. 43 gemeenten zijn via de nieuwe oproep bijkomend ingestapt in de regierol. Dat brengt het totaal momenteel op 261 van de driehonderd steden en gemeenten die gevat worden door de lokale regierol voor sociale economie en werk. Voor de volgende drie jaar van het programma kunnen zich evenwel geen nieuwe regiegebieden meer vormen, maar kunnen steden en gemeenten wel aansluiten bij reeds gevormde gebieden.

We laten hen echter niet los. Op de conferentie 'Samen en lokaal voor werk' van 13 juni nodigde ik uiteraard ook de lokale besturen uit die die nog niet gevat worden door bijvoorbeeld een samenwerkingsovereenkomst met VDAB en/of de regierol. Deze lokale besturen kunnen immers evenzeer op dit moment ook al interessante projecten opnemen, en via de conferentie worden ze misschien geprikkeld om toch de stap richting VDAB of het opnemen van de regierol te zetten.

Het stopt voor mij ook absoluut niet na de conferentie. Ik brei daar een vervolg aan met een regionaal activiteitenprogramma. VDAB zal daarin de lead nemen. Er zal ook verder gebouwd worden op de visie.

Parallel hieraan onderneemt VDAB ook de nodige stappen om ontbrekende lokale besturen warm te maken voor het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst. Dit zijn voor mij allemaal manieren om die lokale besturen te stimuleren om mee hun schouders te zetten onder de regierol en de samenwerking met VDAB in functie van de activering van niet-beroepsactieve personen en het verhogen van de werkzaamheidsgraad richting 80 procent.

De voorzitter zal een belangrijke rol krijgen tijdens de receptie.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ingaand op dat laatste: ik vind het heel sterk hoe u op basis van de competenties van iemand meteen een rol kunt toebedelen. Voorzitter op de receptie, dat zou fantastisch zijn. Ik ben benieuwd naar mijn rol. De afwas? Ja, er zijn altijd mensen nodig die werken.

Eerst en vooral: ik wist het nog niet, maar het thema van de eerstvolgende interfederale werkgelegenheidsconferentie, collega's, wordt 'Vrouwen op de

arbeidsmarkt'. Het thema van de volgende interfederale werkgelegenheidsconferentie, 'Vrouwen op de arbeidsmarkt', ik vind dat ontzettend belangrijk. Het gaat een beetje in tegen de genderneutrale koers die de regering op het vlak van fiscaliteit heeft gekozen. Men kiest nu weer voor een genderexpliciete conferentie, maar bon, het is aan Vivaldi om de juiste genderkeuzes te maken. Maar wij zitten er hier week na week, maand na maand, op te duwen dat we mensen niet geactiveerd krijgen wegens het feit dat we in de miserie zitten met federale zaken die moeten worden hervormd. Minister Crevits heeft gesmeekt, u hebt gesmeekt, wij smeken met het parlement, allemaal om voor Vlaanderen – tenminste voor Vlaanderen – een aantal maatregelen te nemen. En dan gaat minister Dermagne het thema 'Vrouwen op de arbeidsmarkt' uit de lucht plukken.

Mijn eerste vraag, minister, is of Vlaanderen of u betrokken werd bij de keuze van het thema van die interfederale werkgelegenheidsconferentie. Hebt u zelf dit thema naar voren geschoven als prioritair thema voor een interfederale werkgelegenheidsconferentie? Bent u gelukkig met de keuze van dit thema?

Onze eigen werkgelegenheidsconferentie vind ik dan wel weer een bull's eye: lokale besturen meekrijgen in het activeren van mensen. Er is ook een heel grote vraag van lokale besturen. Bent u van plan om na die werkgelegenheidsconferentie, zoals de vorige keer, opnieuw te landen met een VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité), met een artillerie aan maatregelen die de mooie intenties van die werkgelegenheidsconferentie ook concreet kunnen maken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Op de eerste vraag is het antwoord neen.

Op de tweede vraag is het antwoord dat ik denk en het gevoel heb – uiteraard op basis van cijfers – dat mijn eigen werkgelegenheidsconferentie en de accenten die we daar leggen, een dringendere focus hebben dan de focus die federaal wordt gelegd.

Uw derde vraag ging over het concreter maken. Sloeg die op onze werkgelegenheidsconferentie? (*Instemming van Axel Ronse*)

Ik denk dat een van de belangrijke uitkomsten daar de verdere uitrol en implementatie van het 'Capacity Building'-project zal moeten zijn, dat nu in de ESF-context (Europees Sociaal Fonds) wordt gerealiseerd. Dat zal voor de installatie van de lokale ecosystemen rond werk moeten zorgen, waarbij VDAB een partner van al die lokale spelers zal zijn en samen met hen aan de slag zal gaan om niet-beroepsactieven, maar ook alle andere mensen naar werk toe te leiden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2004-2019 van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen – 2344 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voor het verslag: de PVDA en Groen zeggen altijd dat de N-VA telkens gefocust is op langdurig zieken om die weer aan het werk te hebben, dat we een bende barbaren zijn en dat ze ons nooit horen spreken over werkbaar werk. Welke partij zit hier samen met cd&v moederziel alleen in deze commissie

en agendeert het thema werkbaar werk en de werkbaarheidsmonitor? Welke partijen hebben naar aanleiding van de werkbaarheidsmonitor van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) hier en nu vragen ingediend? De Nieuw-Vlaamse Alliantie en de christendemocraten.

Hier zijn we dan.

De werkbaarheidsmonitor is niet goed. En dat is, voor alle duidelijkheid, iets ernstigs. Want als we willen vermijden dat er veel mensen langdurig ziek zijn, moeten we ervoor zorgen dat mensen hun werk beter aankunnen, liever doen, noem maar op. De overheid is niet zaligmakend, er bestaat geen toverstokje, maar er zijn wel een aantal zaken die we kunnen doen.

Wat zegt de SERV? De werkbelasting is de afgelopen vijftien jaar toegenomen. Sinds 2013 ziet men een stijging van de werkdruk en van de emotionele en fysieke belasting. Zo is het werken onder fysiek belastende arbeidsomstandigheden toegenomen van 12,1 procent in 2004 naar 15,3 procent in 2019. Fysiek belastende omstandigheden hebben een impact op de werkbaarheid van de job, uiteraard. Dat kan leiden tot gezondheidsklachten, psychische vermoeidheid en verlies van motivatie. In de werkbaarheidsmonitor worden acht elementen onderzocht, die eigenlijk heel sterk zijn opgebouwd. Opvallend is ook de toename van lawaaihinder, lichamelijk zware taken, ongemakkelijke of inspannende werkhoudingen en repetitieve hand- en armbewegingen.

Collega's, dat zijn toch allemaal zaken die vrij zorgwekkend zijn. Dat heeft volgens mij ook te maken met de arbeidskrapte, want hoe minder mensen er zijn om te werken, hoe meer men met minder moet doen en dus stijgt ook de werkdruk. Het is in die zin zeer belangrijk om hier onze aandacht op te vestigen en, nogmaals, ik ben zeer tevreden met de zeer consequente houding van de PVDA, Vooruit en Groen die hier massaal aanwezig zijn om dit thema op de politieke agenda en kaart te zetten. Dit zijn mijn vragen.

Wat leert u uit deze werkbaarheidsmonitor, minister?

Wat zijn uw belangrijkste bevindingen uit deze werkbaarheidsmonitor om de arbeidsomstandigheden en het welzijn van werknemers te verbeteren?

Wat verwacht u van de SERV en de sociale partners om daar verder mee aan de slag te gaan?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Ronse, ook ik heb het rapport van de Stichting Innovatie & Arbeid (StIA) over de evolutie van de belastende arbeidsomstandigheden bij werknemers in Vlaanderen grondig bestudeerd. Sinds 2013 blijkt er een stijging te zijn van de belasting tijdens het werk. Dit is een signaal dat we niet mogen negeren.

Eerst en vooral wil ik opmerken dat de cijfers waarover we vandaag spreken zich beperken tot 2019. Ze tonen een bepaalde tendens aan, maar we mogen deze vier jaar later niet een-op-een vertalen naar de situatie op de werkvloer vandaag. Een nieuwe meting die op dit moment wordt uitgevoerd zal dan ook meer duidelijkheid bieden.

Hoe dan ook vind ik het wel interessant dat in deze studie voornamelijk de focus wordt gelegd op elementen van fysieke belasting. Er is, zoals u zelf al aangaf, een significante toename van lawaaihinder, gevaarlijke stoffen, lichamelijk zware taken, ongemakkelijke of inspannende werkhoudingen en repetitieve hand- en armbewegingen. Ik leer dan ook uit deze cijfers dat werkbaar werk een

maatschappelijke uitdaging is met zeer veel facetten en oorzaken waar we continu op moeten blijven inzetten. Heel wat aandacht gaat vaak, en meer dan terecht, naar het psychologisch welzijn en de cijfers omtrent werkstress en burn-out. We mogen echter het fysieke welzijn, de daarbij horende risicofactoren en het belang van ergonomie niet uit het oog verliezen.

Het hebben van een werkbare job, zowel fysiek als mentaal is voor mij een absolute topprioriteit. Er bestaat vandaag een duidelijke strategie met maatregelen zoals de werkbaarheidscheques en diverse oproepen van het Europees Sociaal Fonds (ESF), maar ook innovatieve technologieën kunnen een belangrijke rol spelen in het aan de slag houden van mensen.

Recent kondigde ik daarom de proeftuin industrie 4.0 van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) 'Technologie voor Werkbaar Werk' aan. Daarmee willen we de komende drie jaar ongeveer achthonderd bedrijven in de maakindustrie concreet aantonen welke technologieën vandaag en morgen een meerwaarde kunnen zijn in het creëren van werkbaar werk. Denk bijvoorbeeld aan lichtsignalen om taken sneller aan te leren, virtual reality om complexe of gevaarlijke handelingen te oefenen, exoskeletten om fysiek zwaar werk te verlichten. We focussen ons hierbij op kwetsbare doelgroepen, zoals mensen met een beperking, oudere werknemers of mensen waarvan we weten dat ze onder een hoge werkdruk en werkbelasting staan. Het project, waar ik echt trots op ben, is een eerste maar zeer belangrijke stap. Heel wat bedrijven zijn immers niet op de hoogte van de innovatietechnologieën die vandaag in ontwikkeling of reeds op de markt beschikbaar zijn. Met de proeftuin brengen we ze naar de bedrijven, kunnen ze worden gedemonstreerd en uitgetest, en linken we mogelijke producenten aan werkgevers.

Uiteraard kijk ik ook verder dan dit project. We bekijken samen met VLAIO en het Departement Werk en Sociale Economie (DWSE) om ook in de zorgsector een dergelijk project uit te rollen. De belastende taken zijn daar ook genoegzaam bekend. Dat is immers een sector waarvan we ook weten dat het mentaal en fysiek welzijn van werknemers sterk onder druk staat. Innovatieve technologieën op maat kunnen hier ongetwijfeld een rol in spelen.

Ik geef daarnaast ook graag nog mee dat ergonomie tijdens het recente event Werkbaar Werkt, dat door de Stichting Innovatie & Arbeid en DWSE werd georganiseerd, een specifiek thema was. Zo werd er bijvoorbeeld gedemonstreerd via welke kanalen extra info en praktijkhandleidingen gevonden kunnen worden. In Vlaanderen kan hiervoor uiteraard ook de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) worden ingezet.

U vroeg ook naar de verwachtingen van de SERV. Zoals u weet, hebben wij recent samen een werkgelegenheidsakkoord gesloten, waarin werkbaar werk een van de vier pijlers is. Een van de maatregelen daarvan is de oprichting van een stuurgroep werkbaar werk, waarmee we innovatieve concepten willen identificeren en uittesten op de werkvloer. De stuurgroep kwam al twee keer samen en heel binnenkort worden de eerste overheidsopdrachten in de markt gezet. Ik hoop in de toekomst, en in samenspraak met de sociale partners, ook rond het thema van fysieke werkbelasting projecten te kunnen lanceren.

Daarnaast kijk ik, zoals al aangegeven, ook uit naar de nieuwe resultaten van de nieuwe werkbaarheidsmonitor, die er normaal in het najaar zouden moeten zijn. Op basis daarvan kunnen we eventuele bijstellingen doen aan het huidige instrumentarium rond werkbaar werk of nieuwe initiatieven uitwerken.

Tot slot hebben ook de sociale partners, bedrijven en sectoren, ook los van de initiatieven in de schoot van de overheid, uiteraard een heel belangrijke

verantwoordelijkheid op het vlak van het beperken van de werkbelasting. Ik moedig hen dan ook aan om die verantwoordelijkheid meer dan ooit op te nemen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u wel, minister. Ik ben blij dat u ook gevoelig bent voor de thematiek. Echt waar, preventie is de beste manier om uitval richting ziekte te vermijden. We kunnen die problematiek niet ernstig genoeg nemen. Het is zeer goed dat we die ernstig nemen. We hebben ook onze werkbaarheidscheques. U hebt ook verwezen naar innovaties, zoals de exoskeletten en zo meer.

Ik heb nog een klein bijvraagje. Op welke manier kunnen we het gebruik van die werkbaarheidscheques nog meer doen toenemen? Daar geloof ik misschien wel in extra campagnes, goede praktijken en noem maar op, want dat is een heel laagdrempelige manier voor werkgevers om zaken te gaan doen.

Ik ben ook een klein beetje beducht, want ik heb al horen waaien dat de sociale partners heel graag een soort van werkbaarheidsfonds zouden willen opstarten. Ik vrees dat dat vooral een beetje een zelfbedieningsfonds zal worden voor vakbonden en zo meer. Ik zou u willen vragen om daar wat op uw hoede voor te zijn.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Werkbaarheid is een thema waarvan we het belang onmogelijk kunnen overschatten. De werkbaarheidscheque is inderdaad een belangrijk instrument. Het is nog vrij jong. Het kan zeker meer en breder uitgerold worden. Dat gaan we dan ook doen. Dat is ook expliciet opgenomen in de sectorconvenanten, om op die manier meer bedrijven te bereiken.

Gisteren heb ik samen met collega Crevits de FitBonus gelanceerd, die inzet op fysiek, mentaal en sociaal welzijn, waarmee we heel wat trajecten en tot 3500 werknemers uit kmo's gaan bereiken, om ook daar nog explicieter in te zetten op de werkbaarheid van het werk. Zij zijn dan in de toekomst voor ons de welzijnsambassadeurs. Bij het welslagen van dat project kan het ook breder uitgerold worden. Ik wil hier van de gelegenheid gebruik maken om dat ook bekend te maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het activeren van langdurig zieken – 2350 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Het is goed dat we het over werkbaar werk hebben, maar hij kan het toch niet laten om het over langdurig zieken te hebben.

Axel Ronse (N-VA): Inderdaad, het is een heel leuke setting omdat, los van het feit dat hier geen linkse partijen aanwezig zijn, de vragen in volgorde van prioriteit staan, namelijk eerst preventie – werkbaar werk – en dan activeren van wie ondanks goede preventie toch langdurig ziek wordt.

Het is onze belangrijkste chantier als we mensen aan de slag willen krijgen. Het is ook het grootste aantal. In Vlaanderen alleen al gaat het over 243.000 mensen die langer dan een jaar ziek thuis zitten en voltijds een RIZIV-uitkering (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) ontvangen. Dat is, collega De Vreese,

twee keer de bevolking van Brugge. Dat is zeer veel volk. Het is de helft van Antwerpen. Het is, minister, heel Limburg. (*Opmerkingen*)

Het is alleszins zeer veel volk. Vlaanderen heeft daar een traditie in. Het is het enige geweest dat, dankzij toenmalig minister Muyters, met het RIZIV samenwerkte om op basis van vrije wil en in samenwerking met VDAB te bekijken of er andere manieren waren om aan de slag te gaan, bijvoorbeeld bij een andere werkgever of noem maar op. We doen daar ons best voor, maar we zien dat we jaar na jaar de aantallen en het ambitieniveau om mensen te begeleiden, niet halen. In recente cijfers zien we ook dat de resultaten richting uitstroom van werk relatief bescheiden zijn. Na twee jaar gaat 26 procent aan de slag. Dat is iets meer dan een op de vier van de langdurig zieken die vrijwillig aankloppen bij VDAB om opnieuw aan de slag te gaan, die pas na twee jaar opnieuw aan de slag zijn. Dat is eigenlijk zeer weinig, vooral als we weten dat het mensen zijn die uit vrije wil al aankloppen bij VDAB. Dat zijn mensen waarvan we kunnen verwachten dat ze intrinsiek gemotiveerd zijn. Toen wij die cijfers zagen gingen er bij ons opnieuw wat alarmbelletjes af.

Oké, die samenwerkingsovereenkomst met het RIZIV is opnieuw door de minister vernieuwd. Dat is zeer goed. Het ambitieniveau is ook verhoogd, maar de vraag is of dat een papieren ambitieniveau is. We willen nu naar tienduizend gaan, goed wetende dat de cijfers, die nu lager zijn, jaar na jaar niet worden gehaald. Dat wil niet zeggen dat het ambitieniveau moet verlagen, we moeten alleen kijken hoe het komt dat we een aantal mensen niet bereiken en hoe het komt dat onze uitstroomcijfers slechts zo bescheiden zijn. Daarom heb ik het initiatief genomen om dit dieper en samen met u in de commissie te bekijken.

Hoe verloopt de toeleiding vandaag? Als we tienduizend mensen van het RIZIV via VDAB willen begeleiden, hoe komen die tienduizend mensen dan bij VDAB? Dat is immers, tenzij ik me vergis, op basis van vrije wil. Zullen de doelstellingen worden gehaald?

Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de uitstroom verbetert, dat er meer dan een op de vier mensen aan het werk gaat na een traject van twee jaar?

Op welke manier worden werkgevers meer betrokken om langdurig zieken een kans te geven?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Wel, collega, laat mij beginnen met voorzichtig goed nieuws. We zien eindelijk een geleidelijke toename in het aantal aanmeldingen binnen de raamovereenkomst. In januari 2023 hadden we 452 aanmeldingen, in februari 456 en 570 in maart 2023. We merken een stijging met een 200-tal extra aanmeldingen ten opzichte van vorig jaar. Daarvan zijn er ook 73 nieuwe aanmeldingen in het kader van de 'routing C' voor burgers die langer dan een jaar arbeidsongeschikt zijn en spontaan bij VDAB aankloppen voor dienstverlening.

Om de sterke ambitie van de tienduizend trajecten te halen, monitort VDAB zeer nauwgezet de instroom en communiceert hij die maandelijks aan de stuurgroep. Tijdens de stuurgroep met alle betrokken partijen worden de knelpunten besproken en wordt er toegewerkt naar concrete oplossingen. Ondanks de lichte stijging, is het realiseren van de ambitie nog heel ver weg.

Van de mutualiteiten begrijpen we dat er nog steeds bijkomende aanwervingen lopen van terug-naar-werkcoördinatoren om meer arbeidsongeschikt erkende burgers te ondersteunen richting werk en toe te leiden naar het aanbod van VDAB en partners. Die toeleidingscapaciteit zou de komende maanden dus nog verder worden versterkt.

VDAB blijft ondertussen inzetten op extra toeleiding en plant daarom in mei een extra gerichte communicatiecampagne voor personen met gezondheidsuitdagingen. Gebruikersorganisaties en partners zoals patiëntenverenigingen en het Gespecialiseerd Team Bemiddeling (GTB) zullen mee instaan om de boodschap te verspreiden. Iedereen moet weten dat VDAB expertise in huis heeft om burgers die kampen met gezondheidsproblemen of een arbeidsbeperking, te begeleiden naar werk. Vlaamse huisartsen ontvangen in mei ook een affiche om in hun wachtkamer op te hangen om patiënten te sensibiliseren om stappen richting werk te zetten. Tegelijk blijft VDAB inzetten op informatiesessies, kennisdeling en casebesprekingen met de behandelende en re-integratiesector om de krachten te bundelen.

Alle partijen intensiveren de aanpak met de ambitie de verhoogde doelstellingen samen te realiseren. Vorige week was er nog een overleg tussen mijn kabinet en het kabinet van minister Vandenbroucke. Men verzekerde ons dat men ook federaal zal blijven hameren op het belang van een vlotte toeleiding naar VDAB.

Het uitstroompercentage naar werk ligt op 30 procent over alle burgers heen die instroomden in de raamovereenkomst 24 maanden na de start van een traject. De uitstroomcijfers waar u naar verwijst, zijn gebaseerd op een kleine groep van wie velen nog geen 24 maanden in begeleiding waren. We hebben altijd gezegd dat het grootste effect op die uitstroom naar werk te verwachten valt wanneer klanten sneller in begeleiding zouden komen bij VDAB. Hoe sneller iemand daarnaartoe geleid wordt, hoe groter de kans op een succesvolle uitstroom. Die snelheid blijft dus wel een werkpunt.

Anderzijds zien we dat VDAB stappen zet om het dienstverleningsaanbod verder te optimaliseren. Ze doen dat door intern de procedures te verkorten, zodat er een snellere opname is in de persoonlijke dienstverlening. Daarnaast wordt de samenwerking met het GTB vernieuwd volgens de volgende bemiddelaarsopleiding, en lopen er pilootprojecten. Een voorbeeld van zo'n pilootproject is dat men met de arbeidsartsen, de Social Impact Bond en het RIZIV tot eind 2023 onderzoekt of deze uitstroomresultaten hoger zijn dan bij de gangbare dienstverlening voor de langdurig zieken.

Verder komt er vanaf september ook een vouchersysteem waarbij klanten hun eigen dienstverlening kunnen kiezen. Sinds 1 januari van dit jaar is er ook de tender Groeien en Leren op de Werkvloer (GLOW) voor wie nood heeft aan intensieve begeleiding en bemiddeling via werkplekleren. Daarnaast verwijs ik ook graag naar het individueel maatwerk dat binnenkort van start gaat, en dus ook weer kansen gaat bieden.

Uiteraard, collega, worden werkgevers meer betrokken om mensen na ziekte opnieuw een plekje te geven op de werkvloer. Via de nieuwe werkgeversdienstverlening wordt aan werkgevers die een beroep doen op intensief vacaturebeheer door VDAB gevraagd om een inclusieve houding aan te nemen, en open te staan voor een diversiteit aan profielen, waaronder ook de langdurig zieken. Werkgevers worden aangespoord om die vacatures laagdrempelig te beschrijven, en hun aanwervingcampagnes ook inclusief aan te pakken. Anderzijds lopen er bijkomende acties om werkgevers warm te maken waarbij de krachten met verschillende actoren gebundeld worden. Zo loopt de intersectorale actie rond preventie en werkbaar werk waar re-integratie ook een onderdeel van uitmaakt.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dank u, minister, voor uw antwoord.

Eerst en vooral wil ik mijn grootste waardering uiten voor de toewijding waarmee u de problematiek aanpakt. Ik twijfel daar geen seconde aan.

Ik stel vast, en heb een beetje een angst, dat we ter plaatse blijven trappelen. Het is goed dat er nu tweehonderd mensen bij komen in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar, maar niets ziet er naar uit dat we fundamenteel gaan stijgen, en dat we die ambitie van tienduizend mensen gaan waarmaken. Dat is een papieren ambitie, alle goede intenties ten spijt.

Ik ben blij dat de uitstroom al iets beter is dan die die wij hadden geciteerd. U zei dat het 30 procent was. Wij hadden blijkbaar een te kleine groep, maar dat is technisch, wij hadden 26 procent. Dat is dus op zich niet slecht, maar het blijft een lage uitstroom. Ik lig daar echt wakker van. Wat er zou moeten gebeuren, is dat wie langdurig ziek wordt, na drie maanden door een multidisciplinair team wordt bezocht die kijkt of persoon X bij dezelfde werkgever weer aan de slag kan, of bij een andere werkgever onder aangepaste omstandigheden. Als het antwoord daar ja op is, dan zou er een inspanningsverbintenis – en niet een resultaatsverbintenis – moeten komen dat die persoon een traject aangaat. Ik ben ervan overtuigd dat we dan veel meer mensen zullen bereiken. Het zullen er heel zeker meer zijn dan tienduizend. Als we dan via VDAB een grondige begeleiding doen, zal VDAB zich heruitvinden en echt nuttig blijken, en dan zitten we echt goed.

Maar wat heeft het federale niveau gedaan? Zij hebben gezegd dat men een vragenlijst in moet vullen, en als ze die niet invullen dan behouden ze 97,5 procent van hun uitkering. Ik weet niet wat er gebeurd is met de persoon die die regeling heeft neergeschreven, en wat de bedoeling daarvan was. Gaan we daar de wereld mee veranderen of niet? Dat is gewoon 'wacko'. Dat gaat niks helpen op het terrein, en dat zien we nu ook. Dat is zo jammer, want als het over onze sociale zekerheid gaat, dan is het daar dat we vooruitgang kunnen boeken. Zonder iemand pijn te doen en zonder iemand iets af te nemen, kunnen we daar mensen uit het uitkeringssysteem halen, ervoor zorgen dat meer mensen bijdragen, dat onze economie groeit, dat ons begrotingstekort afneemt, dat het met iedereen goed gaat en dat alle kindjes die van ons zijn en erna komen geen belastingen moeten betalen die naar interesten gaan op de overheidsschuld. Zodat, als zij ziek worden, ze deftig opgevangen kunnen worden, en als zij hun job zouden verliezen, ze een goede uitkering kunnen krijgen. Maar ik wil echt niet tot de generatie horen die het allemaal heeft opgesoupeerd, en dan nog het voorrecht had om in het parlement te zitten dat er naar keek, en er gewoon geen fluit mee deed. We moeten hier dus echt aan de alarmbel trekken.

Minister, u hebt vorige week een lunch gehad met minister Dermagne. Ik stel voor dat u hem opnieuw uitnodigt voor een lunch, en bij hem aandringt om als thema voor de volgende interfederale werkgelegenheidsconferentie niet de positie van de vrouw te nemen, dat kan zeker later nog een thema zijn. Maar dat we nu als thema nemen hoe we ervoor kunnen zorgen dat die vele langdurig zieken hier in België – ze zijn met meer dan een half miljoen tezamen – beter en sneller kunnen worden gere-integreerd op onze arbeidsmarkt. Dat zou, denk ik, minister, echt de bakens verzetten.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, het zal u niet verbazen dat, als we hier vandaag en de voorbije maanden spreken over het activeren van niet-beroepsactieven en we zoomen in op die groep, we inderdaad heel snel uitkomen op de hele grote groep mensen die, helaas, langdurig ziek zijn. Dat zijn er 250.000 in Vlaanderen. U verwijst naar het half miljoen op Belgisch niveau. Ook daar moet het anders om die groep mensen sneller te kunnen toeleiden naar werk.

Mijn visie, mijn kijk daarop is de volgende. Werk kan een deel van het herstel zijn. Op Vlaams niveau gaan we op heel korte termijn van start met twee proefprojecten waarbij we de eerstelijnszones gaan betrekken, ook daar weer vanuit de filosofie

dat de lokale actoren, relevant voor werk, een rol moeten kunnen oppakken. Als je kijkt naar de tafel van de eerstelijnszone, dan is de component 'werk' afwezig.

Dat brengt me bij de artsen, de relatie met de artsen en de wijze waarop zij kijken naar hun patiënt en naar werk. Als je daar met een multidisciplinaire bril en met enige afstand naar kijkt, dan is het belangrijk om dat te benaderen vanuit de mogelijkheden die er voor die personen nog zijn. Er liggen nog heel wat kansen die onbenut zijn om mensen die vandaag langdurig ziek zijn toe te leiden naar werk.

De trajecten blijven vandaag ver onder het ambitieniveau. We hopen daar meer dan een tand bij te steken. Dat thema verdient alle aandacht op het federale niveau. We nemen dat mee. Het is alvast een zeer goede suggestie als thema voor de interministeriële werkgelegenheidsconferentie. Het is iets wat urgenter is en meer aandacht verdient dan het voorliggende thema, gelet op de ambitie en de nood die er is.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Wat u in de eerstelijnszones doet is zeer goed. Het feit dat werken deel is van genezing is een zeer goede insteek.

Wat me opvalt is dat we op Vlaams niveau perfect weten wat we willen, maar dat het traag loopt omdat we binnen onze beperkte bevoegdheden maar kunnen doen wat we kunnen doen. Soms is dat eigenlijk wat morrelen in de marge, hoe goed de intenties en acties ook zijn. Ik wil geen afbreuk doen aan de waarheid.

Ik zou suggereren om een motie, een resolutie in het Vlaams Parlement in te dienen waarmee we u, minister, steunen om richting Federale Regering te gaan en te vragen om het thema van de interfederale werkgelegenheidsconferentie niet te laten gaan over wat nu voorzien is, maar te laten gaan over langdurig zieken. U gaf net zelf aan dat u het ook liever daarover zou hebben. We kunnen daar vanuit het parlement een krachtig signaal over geven zodat minister Dermagne ziet dat minister Brouns gesteund wordt door een voltallig Vlaams Parlement. Dat zal ongetwijfeld zeer veel indruk op hem maken.

Ik kom tot mijn conclusie. Ik ben heel blij want ik denk dat dit de allereerste keer is, collega's, dat alle leden hier aanwezig in deze commissie het volmondig eens zijn over het feit dat we nood hebben aan Vlaams zelfbestuur en dat we die problematiek op die manier veel beter kunnen aanpakken. Er is dus een kamerbrede consensus hier in het Vlaams Parlement over dat zelfbestuur. Ik dank alle collega's om daar heel instemmend over te knikken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.